

DOMOLJUB

Izbija vsak štrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Romlijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spis in dopis se pošilja: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica štov. 2. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravištva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petliverata (šestina „Domoljubova“ širina 24 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Še koval promet poštno-branilnišnega urada štov. 624.797.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1907.

Leto XX.

Važna seja.

V avstrijskem državnem zboru je bila zadnji petek izredno burna seja. Dva dogodka, znamenita in važna tudi za nas, sta ji dala poseben pomen. Opisali ju bomo.

1. Šlo se je najprej za glasovanje o socialno-demokratskem predlogu, naj se odpro meje za tujo živino in za frišno meso iz Argentine in drugod. Naš poslanec Demšar je v svojem govoru, ki smo ga zadnjič priobčili, natančno povedal načela, ki na njih stoji naša stranka. Pri glasovanju so seveda naši poslanci, kar jih je bilo v zbornici, glasovali proti. Liberalni poslanci Hribar, Roblek, Štrekelj so pa glasovali s socialnimi demokrati. Predlog je padel. Ko je predsednik to naznanil, so začeli socialisti v zbornici in na galeriji silno rjuti in zmerjati; žugali so s pestmi, pljuvali in par se jih je tudi osebno sprijelo. Da socialni demokratje porabijo vsako priliko za agitacijo v svoj prid, popolnoma razumemo, ne moremo pa razumeti, kako morejo kmečki poslanci Roblek, Štrekelj, Mandić glasovati z njimi. Šlo se je proti kmetu. Cena živini je padla; meso ima še ravno tisto ceno, kot jo je imelo.

Zdaj pa hočejo kmečki poslanci, naj kmet, ki je čez glavo zadolžen, ki so ga zlasti na Krasu letos zadele silno hude uime, še pri živini nič ne zasluži, in naj se mu iz Srbije in Rumunije v njegove hleve pritihotapi še kuga. Hribarju se seveda ne čudimo. Po njegovem je kmet oderuh, proti kateremu je treba vojake, če si poizkuša za en vinar več dobiti pri litru mleka. Ta človek in njegova stranka sta pri naših kmetih opravila za vedno. Trdno smo pa tudi prepričani, da bo slovenski kmet pokazal vrata Štrekljem in Roblekom. Ječovnika ni bilo na Dunaju; zato ne vemo kako bi bil glasoval. Roblek in Štrekelj sta pa kruto izdala kmečke koristi. Pri ti reči se ne gre za liberalstvo ali klerikalstvo.

V svojih kmečkih stvareh bi morali držati kmetje skupaj, naj si bodo kakršne koli narodnosti in vere. To smo tudi videli pri Nemcih. Najhujši nasprotniki katoličanstva so v lepi vzajemnosti s krščanskimi poslanci glasovali proti socialnim demokratom; Poljaki in Lahji so edino nastopili. Samo med nami so se našli kmečki zastopniki, ki so v tako važni reči zatajili koristi svojih volivcev. Bodite brez skrbi: tudi Savinjska dolina bo vstala, tudi trdi, pošteni krašev-

ski kmet bo vzdignil svoje žuljave roke in bo brcnil od sebe svoje izdajavce. Pri ti priliki še nekaj! Roblek in Štrekelj sta pri svojih zborovanjih tarnala, zakaj nismo vsi hrvaški in slovenski poslanci združeni. Pojte se solit! Kdo pa more sodelovati s takimi ljudmi. Slovenski klub nastopa edino in slovenski poslanci ne marajo sedeti poleg mož, ki izdajajo kmečke koristi. Ko bi bili skupaj, bi se ob takem glasovanju razbili. Če torej kdo trdi, da so poslanci S. L. S. krivi, da nismo edini, vedoma laže. Edini nismo, ker nimamo skupnih načel; edini nismo, ker zastopniki S. L. S. vedo kaj imajo storiti in po tem tudi delajo; Hribar in njegovi pa brez cilja, kakor bi bili omoteni, tarnajo semintja in menda bolj iz omejenosti kakor iz zlobnosti delajo eno neumnost za drugo.

Drugi znameniti dogodek v petkovi seji je pa odločni in krepki odpor slovanskih poslancev proti pruskemu nasilstvu. Kakor je znano, so pred nekaj več nego sto leti Rusi, Prusi in Avstrijci med se razdelili poljsko državo. Na Pruskem so v poznajski pokrajini in v Šleziji Poljaki. Prusi se trudijo že dolgo časa, da bi jih ponemčili. Izgnali so jih že nad 40.000; narodne šole so jim vzeli

in celo krščanski nauk hočejo, da se uči v nemščini v ljudskih šolah. Vsako leto izdajajo milijone, da bi z njimi pokupili poljska posestva in nanje naselili Nemce. Vse to jim pa nič ne pomaga. Poljaki so pridni in poštini; otrok imajo veliko, varčno živje in napredujejo. Prusko nakupovanje jim dozda ni nič škodovalo. Zadolženi poljski posestniki so svoja posestva pač za drage denarje prodali naseljevalni komisiji: zato so si pa od zadolženih nemških veleposestnikov po ceni nakupovali mnogo več zemlje nego so jo prej imeli. Po ti poti je pruski denar pomagal Poljakom. Zdaj so pa Prusi prišli s sledečo stvarjo: Pruskemu deželnemu zboru je predložila vlada zakon, ki se v njem daje vladi pravico, da sme siloma razlastiti poljska posestva. To se pravi: Vlada sme reči kateremu koli poljskemu posestniku, da mora prodati. Zemljišče se mu bo cenilo in plačalo; on pa mora zapustiti rodno zemljo. Kaj tacega še ni bilo slišati v omikani državi. Na tak način jemati komu domovino, se predrzne samo Prus. Zato je v tem oziru završalo zadnji petek v dunajski državni zbornici; v imenu Slov. kluba je nastopil dr. Krek. Vsi slovanski govorniki, — pridružil se jim je tudi katoliški Lah, so obsodili, kakor se spodobi, podlo prusko nakano.

Izobrazbi.

O čarovništvu in o copernicah.

II.

Danes se hočemo podrobneje pečati s sodnijskim postopanjem v čarovniških pravdah, ali z inkvizicijo, pri kateri so rabili najrazličnejša mučilna orodja za trpinčenje obtožencev.

Že stari zakoniki, ki so veljali pri nas, so določali za vse, ki so bili obsojeni vsled čarovništva, smrtno kazen na gromadi. Poznejše postave so pa bile vedno hujše in znani: Krvni zakonik cesarja Karola V., ki je presnoval kazensko pravosodstvo v nemškem cesarstvu in tudi pri nas, je uvedel tudi za čarovništvo hujše kazni. Določeno je bilo, da se s čarovniki že pri zasliševanju kar najtrše postopa in se jih med mučenjem prisili, da sami sebe spoznajo za krivce.

Ko je obtoženec sam priznal, da je čarovnik, so ga zvezali in živega položili na velikansko gromado. Med prepevanjem psalmov in prošnih molitev je zaplamtelo s smolo namazano lesovje in ubogi človek je v najgrozovitejših bolečinah polagoma izdihnil. Njegov pepel so potem nesli na breg bližnje reke in ga stresli vanjo, da bi se ljudje ne okužili od pepela malikovalca.

Dan, ko je imel biti sežgan kak obsojenec, je bil naznanjen vsem prebivalcem dotičnega kraja. Ljudje so se ga takorekoč veselili, ker so mislili, da dobi vsakdo, ki je prisoten pri sežiganju čarovnice, odpuščenje večjih grehov, ako zapoje par božjih pesmi in se zgraja nad bogokletnim malikovalcem. Seveda usmiljeni Bog je zopet drugače sodil. Dandanes ne smemo soditi tedanjih ljudi po naši prosvitljeni pameti, ker je bil takratni čas popolnoma drugačen od našega. Ljudje, brez izobrazbe, so bili skoro popolnoma vsi udani praznoverju in k eni nespametni misli so pridelali še drugo in tako naprej.

Naj na kratko opišem veliko slavnostno sežiganje čarovnikov in judov, ki se je vršilo v Madridu na Španskem leta 1680. Ob nastopu vlade novega španskega kralja so se vršile velike ljudske slavnosti. Zadnji dan slavnosti bi se moralo pa vršiti slovesno sežiganje krivoverceev, bogokletnikov, judov in čarovnikov. Stikali so po celem kraljestvu za takimi ljudmi in ko so jih dobili 82, so privedli slovesnost. Po ulicah, kjer se je vršil sprevod, so postavljali balkone za ljudstvo, na trgu, kjer bi jih sežgali, pa odre za kraljevi dvor, velikašna in škofe. Na tisoče ljudi se je trlo na trgu. Na velikem odru nasproti kraljevemu je bil oltar, kjer so se brale celo jutro svete maše. Na drugem odru sa pa imeli v kletkah zaprte obsojence, ki so bili oblečeni v rdeče obleke, na katerih so bili naslikani črni hudobci, cel pekel in še drugo. Po slavnostni maši in pridigi je velika gospoda odšla, obsojence so pa vodili na vrhove po mestu, jih kazali na očitnih krajih in bičali. Proti večeru so popolnoma izmučene reveže zapodili na velikansko gromado sredi trga in jo zažgali. Do ranega jutra se je kadilo po celem mestu in drugi dan nato so prenesli vse ostanke na most in jih vrgli v vodo.

V pomirjenju živcev in zadoščenje pa moramo reči, da je bila ta velika moritev zadnja v Madridu. Tudi se niso te grozote godile nikjer drugod, kot le na Španskem. Pri nas in na Nemškem je bilo proti temu vse nič. Ne vemo, katere bi imenovali večje hudodelce, ali sodnike, ali obsojence.

Če so bile že te smrtne kazni strašne, koliko strašnejše so pa morale biti muke, ki jih je vsak obtoženec moral prestati na natezalnicah. Zato ni čuda, da se jih je vsakdo prestrašil in raje priznal, da je copernik, kot pa, da bi moral še dalje trpeti. Če je nedolžnejš potem, ko so ga osvobodili natezalnice, zopet preklical svojo prejšnjo izpoved, je moral zopet nazaj in nategnili so mu ude še hujše kot ponrej. Revež je potem v bolečinah zopet vse priznal, kar so mu očitali. Tako je prišlo do tega, da so prišle naineumnejše stvari na dan, o katerih se obtožencu še sanjalo ni. Mi bi ne verjeli, ali vse izpovedi so sodni pisarji zabeležili in na ta način so se nam ohranile.

Zamisli se dravi čitatelj v temno in močno obokano podzemeljsko klet. Majhna zamrežena okna ti razsvetlujejo prostor, iz katerega prihaja čuden duh. Na stenah visijo različna orodja. Vrh stropa je pritrjena kljuka, kjer visijo debele vrvi. Ob straneh kleti vidiš stolice, iz katerih gledajo debeli žrebliji. Na njih so nekake stiskalnice, kjer so ljudem ščipali nrste: na stenah vise meči, kleščice, večji žrebliji, biči s špičastimi žrebličkami, železne krinke, ki so jih devali ljudem na glavo, da so bili videti grši od samega hudobca, votle mrtvaške glave, dvorezni noži, železni od znotraj boječji obročki, ki jih je moral obtoženec natekniti okolu vratu, razne uteži, železne ostre verige, sekire in bovsigaveli kaj še. Prav v kotu stoji velika železna človeška postava, ki je znotraj votla in oborožena z dolgimi ostrimi noži. Semkaj so delali onega trgovatneža, ki je tajil, kar so mu rablji pod-

tikali. Seveda je bil ubožec takoj mrtev, saj ga je prebodlo več kot sto nožev. Poleg te železne postave stoji stol iz samih žebličkov, ki gledajo iz strani naslonjala in od spodaj ven. Obtoženec je iz tisoč malih ran krvavel, ako je moral sestti nanj in se nasloniti.

Najhujše orožje je pa bila brez dvoma nizka, kot človek dolga in ravno tako ozka miza, ki so jo imenovali natezalnico. Na obeh konceh, pri glavi in nogah, sta bila valjarja, posejana z ostrimi špicami, ki sta se dala vrteti. Čarovnika so ulekli, položili na to mizo in mu prikovali roke nad glavo na enem valju, noge pa na drugem. Nato so začeli oba valja vrteti, da so se adje vedno bolj natezali, pokale kosti in lezle iz členkov. Pri tem strahovitem trpljenju so pa silili v nesrečnika in mu prigovarjali, da naj pripozna vse očitke, ki so mu jih naštevali. Če se je branil, nategnili so ga še bolj, dokler ni v najgrozovitejših mukah priznal. Seveda bi bil tak človek potem za celo življenje pohabljen in hrom. Tako pa ni dolgo trpel. Kakor hitro se je izdal za čarovnika, so ga obsodili po državnih postavah na gromadi in v par dneh je bil sežgan.

Velikega pomena je bila tudi čarovniška tehtnica ali vaga. Takratni modri možje so pogruntali to novost, da so copernice veliko lažje kot drugi ljudje. Za čarovnike so imeli posebne uteži in če stara suha ženica ni imela iste teže kot utež sama, brž so jo spoznali za copernico.

Drug strašen način mučenja je bil ta, da so ljudi privezavali na vrv in jih potegnili do stropa. Nato so jim obežali na noge velikanske uteži. Večkrat so jim tudi palili podplate, dlan, jim zatikali za nohtove debele žeblice, rezali ušesa in kožo, včasih tudi trepalnice. In pri tem mesarskem poslu so se rablji krohotali in se norčevali.

Kaj pa so vse v srednjem veku imeli za sumljiva dejanja in menili, da tiči za to ali ono rečjo čarovnija? Da na kratko povem, so bile vzrok sodnijskemu zasledovanju večinom zelo smešne in neverjetne stvari, katere vidimo mogoče samo v sanjah ali netreznosti.

Veliko zla so rodili tudi lažnjivi jeziki, ki so lahko najnedolžnejšega človeka očrnili za čarovnika in ga tako izročili nemilim sodnikom, ki so pa od svoje strani že vse storili, da je obtoženec priznal.

Če je komu zbolela živina, ali toča pobila, brž so vsega tega obdolžili kako staro, revno ženico, ki se je morebiti pečala z napravljanjem domačih zdravil iz raznovrstnih zelišč. Marsikatera naših sedanjih konjederk, ki ji kaka hudobija niti na misel ne pride, bi stokala muk v podzemskih ječah in gorela na gromadi, v veselje sodnikov in rabljev, kajti rekli bi: hoj, to je copernica!

Pa tudi nevoščljivost in krivo pričanje, je bila vzrok mnogih nesreč. Primerilo se je, da je letina komu zelo dobro obrodila, medtem ko drugi niti toliko ni pridelal, kar je vsejal. Iz nevoščljivosti so ga obdolžili, da je z raznimi čarovnijami in kletvinami pokončal žetev svojih sosedov.

Bogati ljudje niso bili varni pred zasledovalci, zlasti tedaj ne, če so se kakemu sodniku pocedile sline po njegovem imetju. — Tudi prosvitlenc (olikanc) ni bil gotov, zlasti takrat ne, če se je z besedo in peresom potegoval za nedolžne žrtve in jih hotel iztrgati iz krepeljev krutih sodnikov. Brž so začevali v tem blagem zagovorniku »hudiča upornosti in napuha«, in le hiter beg ga je mogel rešiti pred zalezovalci.

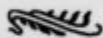
Nič čudnega tudi ni bilo, ako si zagledal na gromadi med rdečkastimi plameni in dimom kakega redovnika. V njegovih naukih so zasledili kak kriv stavek. Žalibog je bilo

v srednjem veku veliko redovnikov, ki so učili kaj drugoga, ali pa po svoje razlagali. Bilo je pač v glavah vseh ljudi nekaj mračnega, ali tako hudo kaznovati ta ali oni greh vendar ne gre.

Celo kralji niso bili varni pred inkvizicijo. Ko je nekoč španski kralj Filip III. gledal raz okna sprevid na smrt-obsojenih čarovnikov, v katerem sta korakala tudi dva revna kapucina, se je obrnil k okoli stoječim in dejal: »Morda so nauki teh dveh kapucinov pravičnejši, kot pa onih, ki jih sežigajo.« Tako drugi dan je bil veliki inkvizitor-nadžkof pri njem in po kratkem nagovoru prisilil kralja, da je obžaloval prejšnji dan izrečene besede. Za kazen mu je naložil, da si mora dati puščati nekoliko kapljic krvi, katere bo potem rabelj na gromadi sežgal.

Tudi mrtvih niso pustili v miru. Neko žensko, ki je že devet mesecev ležala v grobu, so obdolžili po njeni smrti copernije. Rekli so, da bo ves svoj zarod pomorila in izpremenila sosedo v svinje. Hajd nad njo! Izkopali so jo in jo s krsto vred sežgali!

Velik del obsojencev so tvorili tudi tavori, ljudje razuzdanega življenja, golufi in druga sodrga. Da ni ponehavalo to krvavo sodniško zasledovanje, zato so skrbeli tudi zdvijani rablji in drugi pomočniki.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

»Jugoslovanski klub« in nagodba.

Pri nobeni stranki in v nobenem klubu ne vlada taka nejasnost in needinost, kakor v »Jugoslovanskem klubu. Hribar in z njim velika večina hrvaških in slovenskih poslancev tega kluba so se izrekli proti nagodbi in toraj tudi proti belokranjski železnici. Čudna pota hodi dični poslanec ljubljanskega mesta v tem vprašanju. Še ni tri tedne, ko je ta mož izročil ministrskemu predsedniku zahvalno izjavo ljubljanskega občinskega sveta, v kateri se slavi gradbo dolenskih železnic in zveze z Dalmacijo — sedaj pa izkuša ravno ta Hribar z nujnim predlogom preprečiti ustavno zagotovitev nagodbe, ki jo je sam označil kot nujno potrebno. Če to ni nedoslednost, potem tudi ne vemo kaj je. Kar je žalostnega na tem, je to, da se sploh dobe Slovenci in Hrvatje, ki na ta način postavljajo v nevarnost tako važno in potrebno stvar, kot je belokranjska železnica. Kako se bodo ti poslanci upali prikazati še pred svojimi volivci, ko jim vsakdo vsak trenotek lahko vrže v obraz: »Lepo skrbite za naše koristi!«

Zanimivo pri tej obstrukciji pa je to, da poleg nekaterih drugih poslancev ni podpisal tega obstrukcijskega predloga načelnik kluba Ivčević. Cel klub obstruira, načelnik pa ne; to morajo biti lepe razmere!

Čemu pa sploh ti ljudje hočejo preprečiti nagodbo? Zato, ker je slaba, bomo morda dobili odgovor. Res, priznavamo, nagodba ima mnogo slabih strani, toda, ako nagodba pade, kaj bomo pa potem na boljšem Jugoslovani? Toliko, da belokranjske železnice ne bomo imeli, nič več in nič manj. To je jasno kot beli dan. In čemu potem še obstruirajo poslanci »Jugoslovanskega kluba«? Samo zato, da pokažejo, da lahko nekoliko nagajajo, kakor fantič, ki oddalec kaže figo, dasi vé, da bo za to potem tepen. Tako rešujejo ti možje, pri katerih zastopajo slovenski liberalci častno mesto, jugoslovansko vprašanje in jugoslovansko »vzajemnost«.

Kaj pa potem?

Teden za tednom se že vleče nagodbena vprašanje v zbornici — čas pa poteka. Ako bo zbornica tudi prihodnje dni potratila toliko časa, kakor zadnje dni, je naravnost nemogoče, da bi do novega leta rešila pogodbo z Ogrri in začasni državni proračun. V takih razmerah pač ni čudno, da je vlada prisiljena pomagati si z nujnim predlogom. Poslanec Chiari je vložil dva nujna predloga, namreč za pogodbo za dalmatinsko železnico in za začasni proračun. Podpisala je ta predlog večina poslancev, med njimi tudi dr. Susteršič za »Slovenski klub«.

Ministrski predsednik je izjavil, da ne bo imel drugega izhoda, ako ne bo pogodba pravočasno rešena, da razpusti zbornico. Govori se tudi, da misli ministrski predsednik z vsem kabinetom odstopiti.

Položaj sedaj ni še popolnoma jasen. Za sprejetje nagodbe zadošča navadna večina, da se pa sprejme predlog, naj se nujno reši nagodba, je pa treba dvetretjinske večine. Ko bi bil le enkrat ta predlog sprejet, potem bo nagodba kmalu pod streho, ker, da bo polovica zbornice glasovala zanjo, je gotovo. Bolj trda pa gre z dvetretjinsko večino. Ako bi bila nujnost zgoraj omenjenih predlogov odklonjena, potem je vse izgubljeno, — potem se mora rešiti 37 nujnih predlogov čeških radikalcev, in kedaj bi prišla potem šele nagodba na vrsto. Ako se to zgodi, potem bo državni zbor skoro gotovo razpuščen, sedanja vlada bi padla, nova vlada bi si pa poizkušala pomagati s § 14.

To bi bile posledice obstrukcije »Jugoslovanske zveze« in drugih podobnih politikašev; mi pa pravimo: Kaj imamo mi od tega?

Kvotna deputacija

je dovršila svoje delo in svoje poročilo predložila zbornici. Tudi nagodbeni odsek je že svoje delo dokončal.

Skandalji v državni zbornici.

Eden izmed novih ministrov, ki so bili zadnje dni imenovani, je tudi poljski minister dr. Abrahamovič, ki zastopa poleg Poljakov tudi Rusine. Toda Rusinom ta mož ni nič kaj všeč in je postal minister proti njihovi volji. Zato je bil tudi pretekli torek s posebno prijaznostjo sprejet v zbornici. Rusini in socialni demokratje so ob njegovem vstopu v zbornico zagnali grozovit krik. »Vun z novim poljskim ministrom!« je bilo čuti na vseh straneh; socialnodemokratski poslanec Breiter kaže okoli podobo, na kateri je naslikan Abrahamovič kot policaj. Vedeti je namreč treba, da je ta minister ravno pred 10 leti kot zbornični predsednik poklical policaje v zbornico, da napravijo red, zato so mu še danes marsikateri poslanci gorki. Šele po dolgotrajnem mirjenju od strani predsednika se je hrup toliko polegl, da so mogli govorniki zopet govoriti.

Gostinčar za državne slugе.

Koncem zadnjega zasedanja državnega zbora se je dovolilo 33 milijonov kron za zboljšanje plač državnim uradnikom in uslužbencem. Sedaj pa vidimo, da je vlada pač videla višje stopinje, srednje le z enim očesom, najnižjih pa se ni spomnila. Zato je poslanec Gostinčar debelo uro utemeljeval predlog, kjer se vladi naroča, naj takoj predloži načrt zakona, s katerim se bodo primerno uravnale plače državnim uslužbencem ter preskrbnine njihovim vdovam in sirotam. — Predlog je bil sprejet brez daljše razprave in se je takoj odkazal proračunskemu odseku.

V ZBOROVANJU PROSTE AGRARNE ZVEZE

je poslanec dr. Hočevnar v imenu »Slovenskega kluba« ugovarjal proti temu, da bi se melioracijske zadeve (izboljševanje travnikov, uravnava rek itd.) oddale novemu delavskemu ministrstvu. Sklenilo se je, da melioracijske zadeve ostanejo poljedelskemu ministrstvu.

V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU

so bili dne 26. novembra veliki namiri in je malo manjkalo, da ni prišlo do pretepev. Ko je govoril hrvaški poslanec dr. Lorkovič in je začel v hrvaškem jeziku, je nastal silen hrup. Predsednik Justh je pozival govornika, naj nadaljuje, sklicujoč se na poslovnik, ki dovoljuje govoriti v hrvaškem jeziku. Položaj je bil jako nevaren, ker so poslanci neodvisne stranke rinili Hrvatje k vratom. Ko se je seja prekinila, je ministrski predsednik posredoval ter se je sklenil kompromis. Na njegov predlog se je umaknila z dnevnega reda osnova o carinskem tarifu, namesto nje so postavili na dnevni red pooblastilno predlogo za nagodbo.

VAŽEN SESTANEK.

Bolgarski knez Ferdinand se sestane te dni na Dunaju s črnogorskim knezom Jurijem. Knez Ferdinand bo imel tudi razgovor z avstrijskim zunanjim ministrom Aerenthalom, ki obeta biti velike politične važnosti.

ZAROTA V ČRNI GORI

Brez vsake sumnje je sedaj potrjeno, da se je pripravljala napad na črnogorskega kneza v Belgradu. Vse je razkril Rajkovič. Iz Belgrada pa pišejo sedaj, da si je črnogorska vlada izmislila vso zaroto iz sovraštva do Srbije in da bi uničila opozicijo v domači deželi. O Rajkoviču poročajo, da je ničvreden človek in pijanec, kaj radi verjamemo, a pripomniti moramo, da krivda zadene tiste, ki zlorabljajo ljudi te vrste za politične namene. Če pa le Rajkoviču ne verjamemo, čujemo lahko druge priče. Bivši narodni poslanik Čufalič, katerega so prijeli na meji, ko se je vračal iz Srbije z šestimi bombami, je priznal, da je v resnici obstojala zarota, katere namen je bil ubiti kneza Nikolo in njegove sinove in da je on sam pripadal tej zaroti. Izpovedal je tudi, kdo je prvi izprožil misel na zaroto, kdo je naredil načrt, kdo je preskrbel bombe, kdo je dal denarna sredstva in kdo je imel največ koristi pri tem, da se iztrebi črnogorska vladarska rodbina. Vse posamnosti sedaj še niso znane širši javnosti, odkrile pa se bodo v kratkem pri obravnavi, ko bode prvo cetinjsko sodišče sodilo sokrivce. Sodba bo javna. Tisti, ki morajo biti o stvari poučeni, zatrjujejo, da se bodo odkrile pri obravnavi strašne reči. V celi Črni gori se vrše sedaj shodi in od vseh strani se pošiljajo knezu izjave udanosti in vernosti. Eden izmed voditeljev opozicije je končal svoj pozdrav knezu z besedami: »Smrt vsem izdajicam«. Vse to priča, kako ljubijo Črnogorci svojega kneza. Pred kratkim je sprejel knez Nikola srbskega diplomatskega agenta Jovanoviča. Sprejem je bil kratek in mrzel, kar ni čudno, ker pošilja Srbija svojega zastopnika objednem z bombami. — Dne 28. novembra je bila otvorjena črnogorska skupščina. Po otvoritvi je prirejala množica knezu in kneginji velike ovacije.

REFORMA V MAKEDONIJI.

V Makedoniji postaja zlo od dne do dne hujše. Vse reformno delovanje ne bo imelo vspeha, dokler bodo to delovanje, ki je na-

perjeno proti Turkom, voditi Turki sami. Izkazalo se je, da je samostojna turška akcija brez koristi, če je tudi pod evropskim nadzorstvom, zlasti ker jo vodi kruti Hilmi-paša. Častniki sami, ki so vdeleženi pri reformni akciji, so nedavno na sestanku v Solunu izpovedali, da ne morejo izvrševati svojih dolžnosti, dokler jih ovira Hilmi-paša, ki omogočile vsa njihova stremjenja, namestu, da bi jim pomagal pri njihovem človekoljubnem podjetju. Edina pot, po kateri bi dospele reformne oblasti do svojega smotra, bi bila, da se turška roka popolnoma odstrani od reformne akcije in da postane Makedonija samostojna, od Turkov neodvisna, ali pa da se ustanovi mesto vrhovnega krščanskega guvernerja.

JUDOVSKI FRAMASON — RIMSKI ŽUPAN.

Za rimskega župana je bil izvoljen bivši glavlar framasonov (prostozidarjev) Ernst Nathan s 60 glasovi. Katoličani se teh občinskih volitev niso udeležili, kar je bila gotovo velika napaka. Nathan je jud, po mišljenju republikanec, torej nasprotnik vladajoče hiše. Vlada je podpirala framasone, da bi v Rimu samem vzgojila proticerkveno gibanje in sedaj je to gibanje vladil vzraslo čez glavo. To so sadovi laške proticerkvene politike.

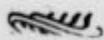
PORTUGALSKA PRED REVOLUCIJO.

Kakor poročajo iz Madrida, grozi na Portugalskem meščanska vojska. Kralj sme zanesti le še eni stranki, vse druge so se priklopile republikancem. Izmed vojaštva so zanesljivi le še bataljoni, ki stražijo kraljevo palačo, vsi drugi in tudi mornarica čakajo le znamenja, da se upro.

V večjih kraljih je proglašeno obsedno stanje, edenindvajset političnih klubov so zatvorili. Vzrok sedanje krize so kaže velškanski izdatki, ki so se porabili za obleke dam v kraljevi družini.

DOGODKI V MAROKU.

Iz Maroka dohajajo poročila, iz katerih lahko sklepamo, da se bodo vršili še mnogi boji. Francozki general Drude utrjuje svoje taborišče, mesto Kasablanko s trdnjaviškimi zidovi, ki naj bi ga branili pred napadi. — Zadnje dni meseca novembra je napadlo 10 tisoč Maročanov francoski tabor. Boj je bil zelo vroč. Francozi so izgubili le neznatno število vojakov, medtem ko jih je padlo od Maročanov okoli 1200. Redno na se vrše majhne praske med proizvedovalnimi četami obeh sovražnikov. Maročanski rodovi, ki so bili do sedaj nevtralni, se združujejo v nove bojne vrste. Položaj postaja za Francoze nevaren, zlasti odkar so se vsi maročanski obmejni rodovi zedinili, napovedali sveto vojsko ter udrli v francosko ozemlje. —k.

Listek.

Sreča in vera.

(Tirolska povest. — Reimmichl.)

(Dalje.)

Cilka je povedala s solzami v očeh Jerneju vse. Ali veliki hlapec je dobro poznal krošnjarjevo spletkarstvo in mu ni mnogo

verjel. Po dolgem premišljanju je dejal gospodinjici:

»Še danes, če dovolite, pojdem v Ločji potok in vprašam na železniški postaji, do kam je Jurij plačal vozni listek. Potem bomo že spoznali, če je Vid govoril resnico.«

Jernej je šel v Ločji potok in je ondi zvedel, da je vzel Jurij vozni listek do Kufštajna na južnem Tirolskem. To je nekoliko potolažilo Cilko, da je nehala jokati, toda še vedno je ostalo njeno obličje mrtvaškobledo. Včasih je, kakor v mrzlici, strepetala po vsem telesu. Vso noč ni zatisnila očesa. Drugi dan je bila nedelja in šlo je k službi božji doli v vas. Nikomur se ni upala pogledati v oči. Sram jo je bilo pred vsami ljudmi, zdelo se ji je, kakor bi jo vpraševali: kje imaš moža? Po službi božji je prišel pismonoša za njo in ji je izročil — pismo. Hitro je pregledala žena naslov in je spoznala Jurijevo pisavo. Na poštnem pečatu je stalo: »Bocenc« — in Cilki je postalo lahko pri srcu. Prišedši izven vasi je odprla pismo in brala:

»Ljuba žena! Opravki so se mi zavlekli za dalj časa, kakor sem izpočetka mislil. Zdrav sem in vesel. Še nekaj tednov moram ostati tukaj. Ako mi želiš pisati — moj naslov je: »J. G. pri gospodu Largeter, vinskemu trgovcu v Bocnu.« Ako vam doma ne manjka ničesar, mi pisati ni treba. Čas mi poteka, treba je iti na delo, zato bodi pristrčno pozdravljena! Tvoj udani mož Jurij.«

Še tisto popoldne je Cilka na hladno Jurijevo pismo odgovorila z dolgim pisanjem, v katerem mu je izražala svojo srčno ljubezen in udanost. Prosila je moža z ganljivimi besedami, da bi ji precej odgovoril v pismu, ker jo tako skrbi, da bi se mu kaj ne pripetilo. Pisala mu je, kako težko že čaka njegove vrnitve in ga je pozdravila s tisoč pozdravi.

Minilo je zopet štirinajst dni, a od Jurija ni bilo nobenega odgovora. Zakaj je tako malomaren? — je premišljevala Cilka in gledela od žalosti in hrepenenja po njem. Tedaj pa je prišel h Goričanu zopet nekega dne krošnjar Vid in je pokazal Cilki pismo pastora Liškeja, v katerem mu pastor pripoveduje, da biva Goričan v Vajmaru.

Cilka je zopet postala vsa zmedena. Nekaj časa je jokala, potem se je zopet skušala tolažiti z lepimi besedami, nato je sedla v kot in premišljala. Konečno je prosila Jerneja, naj se pelje v Bocen in ondi poižve, kaj je z Jurijem. Ko se je vrnil čez par dni, je Cilka zvedela o vsej lažnjivosti in hinavščini svojega moža. Jurij ni bival v Bocenu. Trgovcu Largeterju je pošiljal pisma in slednji jih je oddajal v Bocenu na pošto. Tudi je Jurij prosil Largeterja, da mu pošilja vsa došla pisma v Vajmar, G . . . ulica št. 11.

Ko je Cilka to zvedela, je omahnila na stol, kakor bi jo bila zadela kap. Nato je krčevito zajokala in se ni dala utolažiti. Vso naslednjo noč je prečula v solzah in bolesti. Šele čez dva dni je toliko zbrala svoje misli, da je mogla Juriju pisati pismo. Njeno pismo se je glasilo tako-le:

»Ljubi Jurij! Čudil se boš, da te najdem tukaj, kjer sedaj bivaš, toda ljubezen je kakor smrt. — v najbolj skritem kraju te zaloti. Ljubi Jurij! Ne moreš si misliti, kako sem žalostna, kako me peče srce, da si tako neodkrit, nasproti meni. Saj sem te vedno tako ljubila in ti razkrila vsako najmanjšo skrivnost — ti pa si tak! Toda, ljubi moj Jurij, vse ti odpuščam od srca. Le ene reči bi ti nikdar in nikoli ne mogla odpustiti: ako bi Našega Gospoda in sveto katoliško cerkev zatajil. Rajše slišim, da umrješ, kakor da bi to storil. Oh, kako me sedaj strašijo vedno tiste sanje, ki sem jih sanjala tisto noč, predno si se poslovil od mene. — Moj ljubi, moj dobri Jurij!

Prosim te pri najini prvi ljubezni, pri najini prejšnji sreči, pri vsem, kar si mi obljubil na dan poroke, prosim te pri najinih ljubih, nedolžnih otrocih — ne zadeni mi največjega križa na rame! — Ako prodaš svojo vero, potem si umrl zame in jaz sem umrla zate. Toda, ne, Jurij, moj ljubljeni Jurij, kajne, ti tega ne boš storil? Kajne, ti me imaš še nekoliko rad, kajne, kmalu se boš zopet vrnil k meni in svojim otrokom. Piši mi, kdaj prideš. Pridem ti v Ločji potok nasproti. Bodi stanovit, Jurij. Jaz molim zate.

Tisoč gorkih pozdravov ti pošilja tvoja žalostna in ljubeča Cilka.

Matijček te tudi lepo pozdravlja. Vedno vprašuje po tebi. Pridi kmalu!

12. Judežev čin.

Ker je Goričan že skoraj napol izgubil vero, je moral podležki skušnjavi. V oni noči, ko je slišal zaljubljeno pesem, katero je pela vdova Letvic, ni mogel spati. Zjutraj je obiskal vdovo in jo prosil odpuščenja. Ona je nekaj časa molče in užaljeno stala ob rožnem oknu. Nato je pričela lahno jokati, pogledala je s solznimi očmi Goričanu v obraz in mu pričela govoriti, kako strastno ga ljubi, da ga ne bo mogla nikdar pozabiti itd. Kmalu pa je, kar nenadoma, odslovila Goričana in se umaknila v svoje lepe sobane. Goričan je z nevihto v duši odšel na svoje stanovanje, kjer je v dolgih premišljevanjih negoval strast srca. V naslednjih dneh sta se večkrat srečala z gospo Letvic in ona ga je zapeljevala na vse mogoče načine. Goričan sam je naposled hrepenel po družbi slabe, pokvarjene ženske, v duši svoji je zamoril zadnji klic vesti in prelomil je zvestobo svoji udani ženi Cilki. Od dne do dne se je potapljal globlje v greh. Objela ga je neka omotična čutnost, pozabil je na božje zapovedi, pozabil na ženo in otroke in svojo vrnitev v domovino.

Tedaj pa je dobil od gospoda Largeterja prvo Cilkiino pismo. Mogočno je vplivala na njegovo srce ganljiva udanost in zvestoba žene. Vzbučala se mu je vest. Ves dan je bil potr. Podoba zveste žene in nedolžnost otrok mu je vedno bolj živo stala pred dušo. Dolžnosti, ki jih je imel do svoje družine, so vedno glasneje trkale na duri njegovega srca. Toda na drugi strani ga je slepa strast z nepremagljivo močjo vlekla k sebi.

Zvečer je bila zbrana vesela družba pri pastoru Liškeju. Navzoč je bil tudi mladi pastor Krening, ki je Goričanu vedno govoril o veri in evangeliju. Takoj se je zapletel z njim v pogovor, toda precej je spoznal, da Goričan nocoj ni dobre volje. S par zvinitimi vprašanji je zvedel, da je Jurij dobil pismo od doma. Ker pa je pastor dobro poznal njegovo razmerje do gospe Letvic, mu je bilo takoj jasno, zakaj je Goričan tako vznemirjen. Že popolnoma je upal, da je nesramna vdova izrgala Tirolcu vso vero iz srca — sedaj pa nenkrat izprememba! Ne, to ne sme biti! Na vse mogoče načine si je Krening prizadeval, da nđuši tudi nocoj vzbujajoči se glas vesti. Kakor nalašč mu je prišel na misel nauk Martina Lutra, da človeška volja ni svobodna.

»Človek nima vzroka, da bi bil žalosten, ako mu vest kaj očita.« tako je govoril pastor, saj nima svobodne volje. Vse kar človek stori, mora storiti — za svoja dejanja ni odgovoren. Vsi boji zoper skušnjave so zastojni, kajti volja človeška je kakor poslušen hlapec, kakor neumna žival, ki mora tja, kamor vleče slá. Zato za kritjana ni nobenega pravega greha, ker nima proste volje in ne more izpolnjevati postave. Treba je le močno verovati v Kristusa in odpuščenje grehov, potem smo že čisti, čeprav vsak dan stokrat nečistujemo ali človeka umorimo, kakor tako lepo pravi Martin Luter.«

Goričan je bil preveč neveden v verskih rečeh, da bi mogel spoznati velikanske pastoreve zmote. Nekdaj, ko se je še v šoli učil krščanski nauk, bi bil vedel, da pravi Kristus: »Ako hočeš iti v življenje (nebesa), izpolnjuj zapovedi!« — toda zdaj je že popolnoma pozabil nauk svete vere, ker toliko časa že ni slišal nobenega krščanskega nauka in nobene pridige. Posebno mu je pastorjev nauk ugajal zato, ker ga je že omrežila strast. Ta večer je bil že čisto pripravljen, da zataji vero svoje mladosti, saj je luteranska vera najprijetnejša in po njej smeš grešiti, kolikor hočeš. Tekom večera je Goričan mnogo pil — gospa Letvic se mu je prilizovala bolj in bolj — in kmalu je pozabil glas vesti in niti na misel mu ni več prišlo udano pismo zveste Cilke. Pastor Krening je z odkritim veseljem gledal, kako se razvija v Jurijevi duši strast in nevera. Z veseljem se je hvalil zaradi svojih uspehov pri tovarišu Liškeju. Liške je spoznal, da je jabolko sedaj že zrelo, gnilo, in bo samo po sebi palo od drevesa svete Cerkve.

(Dalje pri.)

Damijan.

Zapisal Tone Gričar.

Zivel je v šumi za vasjo. Stari ljudje so ga poznali, pa ne ve nihče ničesar o njem. Bali so se namreč stari ljudje Damijana, sovražili so ga in niso hoteli, da bi se ohranil spomin nanj med dobrimi potomci. Meni pa je v mladosti star očka na uho pravil povest o njem. In zapisati jo hočem —

Bil je Damijan velik skoraj kakor Šmarna gora. Samo dlan njegova je bila široka, da bi z njo pokrili celo mizo. Ko je stopal skozi vas, so se tresle hiše in okna sklepetala. Tisti čas so možje od strahu zapahnilo duri, ženske so bežale v kleti, otroci in pastirji so cvilili na vse grlo. Zgodilo pa se je to komaj vsako peto leto. Damijan je namreč podnevi in ponoči, pozimi in poleti bival v črni šumi za vasjo in se ni prikazal ljudem.

Rojen je bil Damijan v naši vasi — pri Zefrinu. Mati njegova je bila pridna in močna. Sama je orala polje — bila je vdova — in spuščala drevo zelo globoko v zemljo. Vola včasih nista mogla naprej. Ali močna vdova je potisnila zadaj in šlo je.

Imela je vdova poleg Damijana še enega sina Boštijana. Damijana je sovražila, ker je bil poreden, Boštijan pa je bil njen ljubljenec in dober dečko. To je jezilo Damijana in zasovražil je svojega brata. Bil pa je Damijan že tedaj še enkrat tako velik in močan kakor njegov dve leti mlajši brat. In marsikdaj je mali Boštijanček zajokal pod trdo Damijanovo pestjo. Hitel je pravik materi svoje bolečine, mati je z okleščkom zapretila Damijanu, Damijan je zbežal v šumo za vasjo. Ostajal je v šumi do večera, zvečer se je splazil v svišli in je spal na mrtvi.

Taka je bila Damijanova mladost.

Toda hitela so leta. Pridna in močna vdova je umrla neko bogato jesen in Boštijan je podedoval za njo lepo domačijo. Na Damijana je mati pozabila in tako je ostal on brez doma in brez premoženja, sam, zapuščen.

In tedaj je v Damijanu zavrela mlada kri. Stopil je pred svojega brata in mu govoril s trdim glasom:

»Boštijan, po postavi božji je polovica materine dedščine moja, ker sem tvoj brat in materin sin.«

Trde besede so zadele ob trdo srce, kakor bi udaril kamen ob kamen.

»Tako je zapisano, da je vsa dedščina moja — ti pa si išči sam dedščino kjerkoli znaš.«

»Boštijan« — iskriale so se Damijanu oči, kakor bi z jeklom udarjal ob kresilni kamen ponoči — »bodi prepričan v srcu, da pride dan, ko si bom poiskal dedščino — pri tebi. »Trda je moja pest in z njo si bom pisal pravico.«

»V lastni hiši mi ne boš grozil. Mati je zapisala meni — in sveta je materina zadnja volja.«

»Boštijan, zdaj grem — in zopet pridem!« Odšel je Damijan s trdim korakom, da se je tresla hiša in omet padal s stropa. Odšel je in dolgo vrsto let se ni vrnil v hišo bratovo. Črna šuma za vasjo je bila njegov dom. Nihče ga ni videl tudi v šumi ne, ker so se ga ljudje bali in niso prihajali v šumo. Samo včasih ga je zapazil samotnen lovec, ko je zlek-njen ležal pod debelim hrastom in štel listje po drevju. In obšel je lovca strah, da se je vrnil . . .

Tako je živel Damijan leta in leta. Čudne povesti so ljudje v vasi spletali o njem. On jih ni čul, pa bi tudi z očesom ne trenil, ako bi jih čul. Kaj njemu mar ljudje? In kakšen pomen imajo zanj povesti? Vse povesti so neumne — samo ena, ki jo dannadan taji široširni gozd, je lepa in sega do srca.

Kaj je njemu — Damijanu — naposled tudi mar njegov lastni brat in materina dedščina?

Samo kadar je bil velik dan — praznik morebiti — je stopil Damijan iz šume in skozi vas. Bliskale so se mu iskre v očeh, ko je videl zdaleka Zefrinovo hišo in lepo žensko Boštijanovo z belim pripasom na pragu. Tedaj mu je zakrvavelo srce zaradi materine dedščine in govoril je sam s seboj:

»Sevé, lahko se ženi, ker ima hišo in denar. Tudi jaz bi si poiskal drobno srcé, ki bi me ljubilo, in tako prijetno bi bilo življenje. Čakaj, Boštijan, obljubil sem ti, da pridem in si sam poiščem materino dedščino.«

In Damijan je dalje in dalje premišljal, kako udobno življenje ljubezni bi si ustvaril. Ne bilo bi se treba potikati v šumi, ampak za belo javorjevo mizo bi ždel, ženka pa bi prinesla večerje. Šel bi na polje orat, ženka pa bi ravnala kolca in poganjala vole. Krmil bi zvečer živino, ženka pa bi prinesla z zdenca vode in bi napajala. Lepo življenje ljubezni . . .

In pristudila se je Damijanu šuma. Čemu živi v njej kakor divjak? Zakaj se je ločil od človeške družbe in se pobratil s hrasti in jelkami, ki so mrtve in nimajo srca? Bog, kako čudno življenje je to, ako se zmisli na življenje ljubezni tam zunaj . . .

Šumelo je Damijanu v glavi in kri mu je valovala do srca. Kdo je kriv vse njegove nesreče? Kdo je kriv?

Ranjika mati in — Boštijan!

»Čakaj me, Boštijan, jaz pridem po dedščino!«

Damijan je prihajal po dedščino. Tresla se je vas pod njegovimi koraki. Vse duri so se zapirale, za okni se je čul jok otrok, psi so lajali in mukala je goved po hlevih. Damijan pa je nameril naravnost proti Zefrinu. Z močnim zapahom so bile zapahnjene duri. Damijan je dvignil jekleno pest, odletel je zapah in hiša se je potresla.

»Hoj, Boštijan, kje si? Prišel sem, kakor sem obljubil. Kje imaš materino dedščino?«

Počasi je prilezel Boštijan iz čumnate. Slutil je nekaj hudega.

»Ti si, Damijan? Po kaj prihajaš?«

»Po dedščino, Boštijan!«

»Divjak si, in mati ni divjaku zapisala dedščine!«

»Kako? Ali nisi ti brat moj? Glej, divjak s svojo pestjo piše dedščino.«

Dvignil je mogočno dlan in udaril po javorjevi mizi, da se je razsula. V čumnati je od strahu zajokala Boštijanova lepa ženka in prihitela v sobo.

»Vun, Damijan, vun! . . . vun!«

»Kaáj? Dedščina je moja!«

Udaril je Damijan z ного ob tla, da je ura padla s stene. Lepa ženka Boštijanova se je oklenila strastno svojega moža in ihtela.

»Vun, vun, vun!«

»Boštijan, ako mi ne izročiš dedščine — gorje ti!«

»Vun, vun, vun!«

Kakor črviček se je stiskala mlada ženka k Boštijanu.

»Dedščino sem! . . . ali pa te zadavim!«

Zaškrtal je Damijan z zobmi; žilice v očesih so se mu napele in ves rdeč je bil v vrat in obraz.

»Vun!« je zadnjikrat siknil Boštijan. Tedaj pa je Damijan zgrabil brata, dvignil ga pod strop in butil ob tla. Lepa ženka Boštijanova je omedlela, ko je videla strašen prizor.

Čez par dni je Boštijan umrl. Lepa ženka njegova je zbolela in ni mogla k pogrebu. Damijan pa je zbežal v šumo in popolnoma podivjal. Nihče ne ve, kdaj in kako je umrl. Materine dedščine ni užival nikdar. — To je povest o Damijanu velikanu.

Iz Bosne. Hvaležno potrjujemo, da smo prejeli za grajenje nove prepotrebne cerkve Matere božje v Ivanki, v jugoslovanski Bosni več denarnih sredstev od blagih dobrotnikov. Darovali so: Matevž Kern 22 K, Margareta Kern 20 K, Lucija Čadež 20 K, Marija Petaš 10 K, Janez Bobnar 10 K, Ivan Stipančič iz Trsta 4 K. Darovalci po 2 K so: Sedlar Janez, 2 N. N. Darovalci po 1 K so: Jenko Franc, Teran Miha, Lah Miha, Tomažič Matevž, Grkman Anton, Potokar Anton, Golob Janez, Čebul Janez, Ovijač Luka, Krunpeštar Aleš, Bohinc Miha, Jenko Franca, Zarnik Marija, Jerman Marija, Pibernik Mica, Petrič Mica, Hudobivnik Terezija, Kne Marija, Vidmar Jera, Tomažič Mana, Tomažič Marija, N. N., Tomažič Lucija, Ogrinc Katarina, Koritnik Frančiška, Koritnik Marija, Zerovnik Frančiška, Slemc Marija, Bilban Barba, Pogačar Marija, Trantar Marija, Lužar Marija. Radi pomanjkanja prostora se ne morejo oglasiti darovalci manj od 1 K.

Tudi amerikanski Slovenci so nam lep dar poslali po vrlem tukaj bivajočem Francu Kern, namreč znesek 181 K. Ti darovalci so bili že priobčeni v »Glas Naroda« v New Yorku v majniku.

Srčna zahvala vsem dobrotnikom. Marija prečista Devica naj Vam obilno povrne! Hvaležnih src molitve, prošnje in češčenja se dvigajo tukaj za Vas k presv. Srcu Jezusovemu in k njegovi deviški Materi Mariji. Pozdrav vsem skupaj!

Rimsko-katoliški župni urad. Ivanjska, dné 15. novembra 1907.

Dr. Kovács-evo mazilo za roke, ki ga pošilja lekarna pri Mariji Pomagaj v Budimpešti, 6. okraj, Liszt Ferencz tér 20., je radi svoje nizke cene in izborne kakovosti priporočljivo za ohranjenje lepih mehkih rok. Cena lončka 1 K 20 h.

Razgled po domovini.

Položnice poštno-hranilničnega urada smo danes priložili brez izjeme vsem cenjenim našim naročnikom. S temi položnicami plača lahko vsak brez najmanjših stroškov naročnino za prihodnje leto v znesku 3 K; treba je samo napisati znesek in pa na srednji del položnice natančen naslov onega, ki doslej list prejema in ga želi imeti še tudi naprej, potem pa položnico z denarjem vred izročiti na domači pošti. Če kdo oddaja na kaki drugi pošti, nam provzročita to obilo stitnosti. — Kdor bi pa hotel plačati za naročnika, ki doslej še ni prejemal lista, naj zapiše na vrhu srednjega dela položnice besedico »nov«. S tem nam prihrani obilo dela in pa iskanja. Tisti naročniki pa, ki žele kake premembe v naslovu, naj zapišejo na sprednjem delu položnice stari naslov, opazke glede novega naslova pa naj zabeležijo na zadnjem delu ter prilepijo zato znamko za 5 vinarjev. Imena naj se pišejo kolikor mogoče razločno, da se izognemo vsem neljubim pomotam. — Ko bi kdo potreboval eno ali več novih položnic, naj nam kratko sporoči po dopisnici. — H koncu pa kličemo vsem cenjenim naročnikom: Čim preje nam pošljete naročnino za prihodnje leto, tem lažje in natančneje homo lahko izvršili ogromno delo, ki nas čaka ob zatonu starega leta!

Gg. dopisnike »Domoljuba« ponovno prosimo, naj se ogibljejo v svojih dopisih kolikor najbolj možno osebnosti. Naš list ni za to tu, da bi se vsaka osebna mržnja razglaševala, saj to ne zanima širše javnosti.

Na delo! Prišel je čas, ko treba obnoviti naročnino za naše liste. Zato opozarjamo, da treba takoj začeti z agitacijo za naše liste, v prvi vrsti za našega »Domoljuba«. Naše ljudstvo rado bere, zato mu tudi dajmo dobrega berila. Res je, da se pri nas veliko bere, res je, da ima »Domoljub« mnogo tisočev naročnikov, a zdi se nam to vendar še premalo. V tem oziru nas krščanski Nemci nadkriljujejo. Na zadnjem katoliškem shodu na Dunaju je imel sloveči jezuit pater Kolb krasen govor, v katerem je priporočal razširjenje katoliškega časopisja, opisal posledice slabega berila. Slabi časniki so najnevarnejši, najsilnejši sovražniki, ki ljudem jemljejo najprej vero, in večkrat tudi kruh od ust, da jih konečno poženejo kot berače iz domovine. Kdor podpira slabe časnike, kakoršni so »Narod«, »Gorenjec«, »Notranjec«, je nasprotnik krščanske vere, nasprotnik nedolžnosti. Kdor plačuje take časnike, je zaveznik ljudi, ki sramotijo Boga in spodkopujejo ugled in veljavo svete cerkve. Zato bo vsakdo, ki hoče dobro našemu ljudstvu, skrbel, da se spravi kolikor mogoče mnogo dobrih listov med svet. Ne bojmo se za tiste krajcarje, ki jih damo za dober časopis, ta denar je dar, ki ga položimo na oltar vere in ljudskega blaga. Uvažujmo nekoliko to in začnimo takoj z agitacijo med prijatelji in znanci, v prvi vrsti za našega »Domoljuba«.

Podeljena je župnija Soteska č. gospodu Alojziju Volcu, kapelanu v Šmariji.

Župnijo Timenico na Štajerskem je dobil č. g. župnik Stefan Sakelšek.

Živinski sejmi bodo odslej v Mariboru vsako sredo, zato je mesto Ptuj prosilo, da bi bili enaki sejmi v Ptuj vsak torek.

Dopisnika iz Vitanja prosimo, da nam naznani svoje ime, ker mu imamo sporočiti odgovor na njegovo pismo.

Nov park v Ljubljani. Čujemo, da južna železnica uredi pred nanovo preurejenim južnim kolodvorom na prostoru, kjer se nasproti novemu sedanjemu glavnemu kolod-

vorskemu poslopiju nahajajo sedaj njeni vrtovi, velik park, kar bo znatna udobnost za potujoče občinstvo pa tudi za prebivalce kolodvorskega okraja. Tam se zgradi tudi nov hotel.

Radeckijeva slavnost na Dunaju. V spomin 50letnice smrti grofa Radeckega se je praznovala na Dunaju 24. novembra velikanska slavnost, katere se je udeležila neštevilna množica prebivalstva in vojaških krogov. Iz vseh delov države so prišli Radeckijevi veterani skupaj kot zadnje žive pričče avstrijske bojne slave na italijanskem bojnem polju. Več kot 30 godb se je razpostavilo na velikem prostoru. Cesarja je zastopal pri slavnosti prestolonaslednik Franc Ferdinand, kateremu so bili predstavljeni stari Radeckijevi veteranci. Mnogo izmed teh je moralo pripovedovati posamezne dogodilje iz italijanskih bojev. Za vsakega bojevnika-veteranca je imel nadvojvoda prijazno besedo. Najmlajši Radeckijev veterancem je dunajski občinski svet napravil sijajen banket, pri katerem je dunajski župan dr. Lueger v krasnih besedah slavil zasluge navzočih starčkov.

+ **Milostni čin vladarjev. — Amnestija za vojaške nabornike, ki so se odtegnili naborom in one, ki so zamudili vojaške dolžnosti.** Dunaj, 26. novembra. »Naredbeni list za armado« razglša danes Najvišje pomiloščenje povodom 60-letnega jubileja cesarjevega in sicer amnestijo za vse one, ki so se odtegnili vojaškim naborom ali pa zamudili vojaške dolžnosti. Najvišji odlok je datiran dne 26. novembra 1907 in se glasi: 1. Vsem onim vojakom armade in vojne mornarice, ki se nahajajo v zaporu zaradi tega, ker se niso odzvali poklicu v vojno službo ali ker so se ji odtegnili z dezertirjo, opusti se dne 2. decembra 1907 vsaka nadaljna, oziroma ostala kazen. 2. Vsem pripadnikom armade in vojne mornarice, ki so v preiskavi zaradi omenjene krivde, ki so jo zakrivali pred 2. decembrom 1907. dalje oni, katere se kazenski zasleduje, oziroma ki šele pričakujejo kazenskega postopanja ali pa tudi disciplinarne kazni, opusti se vsako nadaljno postopanje in vse kazni, in sicer onim, ki še niso v preiskavi pod tem pogojem, da se v teku dobe od 2. decembra 1907 do 1. decembra 1909 javijo osebno (prostovoljno) katerikoli bodisi politični ali pa vojaški oblasti avstrijske države. 3. Vsem onim pripadnikom armade in vojne mornarice, ki morajo radi hudodelstva dezercije na podlagi sodnega izreka vsled podaljšanja aktivne službe služiti čez postavno službeno dobo, opusti se obveznost podaljšanja službe z 2. decembrom 1907, in sicer onim ki že služijo in pa onim, ki imajo šele pričakovati kazni. 4. Opuštev preiskave in kazni pa se ne nanaša na one, ki so zakrivali hudodelstvo ali prestopok po § 6. z dne 28. junija 1890., oziroma zak. členu XXI. iz leta 1890., in pa prestopok po § 4. zakona za Bosno in Hercegovino. 5. Vsi ki so bili v onem času, ko prosijo za amnestijo, kot beguni razglašeni, torej pri svojih oddelkih črtani — izgube svoje šarže, ki so jih imeli ob času dejanske službe. 6. Vsem, ki bodo deležni amnestije v smislu točke 1. in 2. v šteje se ona doba med tem časom, ko so se v evidenci vodili kot beguni, — v službeno dobo. — Zamujeno vojaško aktivno službo in osemtedensko službo morajo pa nadomestiti v teku splošne službene dobe. — Zamujenih

orožnih vaj ni treba nadomestiti. 7. Če pridejo v stik z delikti, ki pridejo v poštev pri amnestiji, še druga kaznjiva dejanja, — ne izključuje to kaznivih oseb od amnestije, če se obsodba še ni izvršila. — Vendar pa ostanejo odgovorni za druga kaznjiva dejanja, ki pri amnestiji ne pridejo v poštev.

»Kmečka zveza« za ribniško-velikolaški okraj je imela v Velikih Laščah jako dobro obiskan občni zbor. Govorili so poslanca dr. Krek in Jaklič, sodraški župan Bartol, ribniški kaplan Orehek in drugi. V odbor so bili izvoljeni: za načelnika g. državni in deželni poslanec F. Jaklič; za odbornike: Mustar Fr., župan iz Kompolj; Škulj Anton, posestnik iz Grič; Kozelj Mat., kaplan iz Lašč; Oblak M., župan, Graben; Fric Franc, posestnik iz Hrvauče; Lesar Anton, posestnik iz Jurjevice; Bartol Fr., župan v Sodražici; Grajnar Iv., posestnik v Dolenjivasi; Peterlin Janez, posestnik na Robu; Košir Ivan, podžupan v Loškem potoku. Predlagani odborniki so bili soglasno sprejeti.

Občni zbor »S. K. S. Z.« za Štajersko, ki se je vršil dne 28. novembra v Ptuj, se je izborno obnesel. Bil je vrlo dobro obiskan. Zborovanje je vodil državni poslanec dr. Korošec. O bodoči nalogi Zveze je govoril gospod Fr. S. Gomilšek. Došli so pozdravi iz različnih krajev; z Dunaja je pozdravil shod »Slovenski klub«. Nazadnje je bilo zaupno politično posvetovanje.

Žena pobegnila v Ameriko. Iz Ajdovca pri Žužemberku nam poročajo: Pred dvema mesecema se je vrnil iz Amerike neki tukajšnji gospodar F. K. s svojo ženo in otrokom. Bival je tam že nad 15 let. Pretekli teden je izginila žena z otrokom naenkrat brez sledu in vse povpraševanje doslej na razne kraje je bilo brez uspeha. Sumi se, da se ji je zaželelo zopet po blaženi svobodi ameriški, kamor je skrivoma odhitela, ker je bač vzela tudi seboj toliko denarja, da ji bo zadoščal za pot.

V slavonske in hrvaške šume je odšlo zadnje dni iz novomeškega in kočevskega okraja okolu 60 drvarjev in tesarjev. Vrnejo se spomladi. Ker so naši ljudje spretni delavci, so dobro plačani.

Letošnje božične počitnice. Kakor smo izvedeli, je naučni minister z ozirom na to, da zadnji dan pred počitnicami, t. j. 23. decembra, pade na ponedeljek, odredil, da se letos na vseh srednjih šolah, učiteljskih pripravnicah, obrtnih, trgovskih in mornariških šolah, na katerih se navadno prično božične počitnice 24. decembra, letos izjemoma konča šolski pouk že v soboto, dne 21. decembra opoldne.

Za kmeta! To so kričali štajerski liberalci, kako bodo branili kmeta v državnih zbornici; to so rjuli po »Soči« in »Eđinosti«, kakšen agrarec je Štrekelj, pretekli četrtek jih je pa videl ves državni zbor, kako so glasovali za to, da je nujno, naj se meje odpro srbski živini: Roblek, Štrekelj, Mandič. Mi to mirno konstatiramo, izražamo pa pohlevno mnenje, da utegne kmečkim volivcem teh mož vendar le priti na misel, da se liberalci norca delajo iz njih.

Številno Mohorjanov je letos nekoliko nazadovalo. To ne sme več biti. Častna skrb vseh Slovencev bodi, da se to število ne skrči, temveč pomnoži. Posnemajmo nemško družbo sv. Jožefa v Celovcu, ki napreduje vsako leto za več tisoč udov.

V Podkraju so se vršile nedavno občinske volitve. Naša stranka je zmagala v tret-

jem razredu. V drugem in prvem so si dovolili liberalci take nepoštenosti, da nobena količjak pravična vlada ne more potrditi teh volitev. Od naše strani je vložen kajpada ugovor proti tem nasilstvom, ki so jih uprizorili liberalci. »Narod« je seveda brzojavno poročal o popolni zmagi liberalcev.

V Malnici na Koroškem je mnogo slovenskih delavcev. Žal, da nimajo slovenskega duhovnika. Ali bi se ne moglo v tem oziru kaj storiti? Dobili smo nekaj pritožb od ondotnih delavcev. Opozarjamo merodajne faktorije, naj razmišljajo nekoliko o tem.

Framasoni na delu. Laški framasoni so naredili v Rimu juda Ernesta Nathana za župana. S tem činom so pokazali, kam merijo. Nathan je bil veliki mojster framasonskih lož, a je moral odstopiti, ker je morivcu Tulliu Murriju, svojemu svaku, hotel pomagati, da bi zbežal iz Italije. Tullio je namreč umoril grofa Bonmartinija in vsled te pravde je bil Nathan politično mrtev. Svobodomiselnici so ga zdaj naredili za rimskega župana.

V Parizu je odločil framasonski minister Briand, da se neka katoliška cerkev priredi za rusko gledališče. Pred velikim oltarjem bodo postavili oder in iz klopi naredi sedeže. Igrali bodo vse igre Andrejeva in Gorkega, ki so v Rusiji prepovedane. Revolucionarni igralci, iz Rusije izgnani, bodo igrali v cerkvi, ki je katoliščanom s silo odvzeta. To se pravi pri liberalcih — svoboda.

Tudi v Avstriji so začeli zadnji čas rogoviliti framasoni, katere je silno zbdel sijajno uspehi katoliški shod na Dunaju. V imenu slovenskih framasonov hodi po agitacijah znani študent iz Železnikov, Lotrič, ki je baje izstopil iz katoliške cerkve in postal brezverec.

Kolera med perutnino razsaja v občini Bistrici, pliberski okraj. Posestniku po domače Serčerju v Šmihelu je že poginilo 25 kur. Pravičijo, da so zanesli to bolezen purani iz Slavonije.

Velikanski napredek slovenskega združništva. »Zadružna zveza« v Ljubljani je ob koncu leta 1906 štela 341 včlanjenih zadrug. Tekom letošnjega leta jih je pristopilo, oziroma prirastlo 87, tako da šteje danes »Zadružna zveza« efektivno 428 članic. Pri katerih pa niso vštete zadruge v likvidaciji, ki so v smislu zakona še članice. Svoj pristop je prijavilo 12 članic, snuje se pa 10 novih zadrug. Pričakovati je, da bo koncem letošnjega leta štela »Zadružna zveza« v Ljubljani 450 članic. — Kakor se vidi, ves boj liberalcev proti »Zadružni zvezi« ne opravi nič. Ravno tako ji ne moreta škodovati takozvani »sestri«, »Zadružna zveza v Celju« in »Zveza slovenskih zadrug« v Ljubljani.

Za vinske trgovce in gostilničarje. Iz Črmošnjic se nam piše: Izborne kapljice iščejo vinski trgovci tu in tam, kamor se kličejo in vabijo. Čudno, da se popolnoma prezira nekaj tako sloveča »Semiška« gorica, ni ga, da bi v njeno priporočilo zinil le besedo. Pa je tudi v resnici dovolj samo beseda: Pridi in pokusi! Kupil boš tam lažje, ker je cena tako nizka, 20, 21 kr. Grozdje je dozorelo zdravo brez vsake gnjilobe, srečno se nas je ogibala vsaka uima; kar daje poroštvo, da bo vino tudi stanovitno. Dobro znamenje je, da sosed tiho in nagloma smukne mimo sosedovih vrat; boji se povabila, ne v slabem pomenu, boji se, da bi zlezal v lase. Morda pa je streljanje kaj pomagalo, kajti krog in krog so imeli več ali manj nesreče, samo Semiču je prizaneslo.

Zglaševanje v okraju Radovljica. Rozglas c. kr. deželnega predsednika v vojvodini Kranjski z dne 12. novembra 1907, št. 6126/pr., o zglaševanju v okraju Radovljica se glasi: Zaradi premenjenih razmer ukazujem, raztezaje z razpisom namestnika za Kranjsko z dne

20. septembra 1858, dež. zak. št. 24, določeno dolžnost tajskega zglaševanja, da je tudi v krajih Hrušica, Planina, Sava, Javornik, Plavž, Koroška Bela, Rateče, Polje, Breznica, Moste, Žirovnica, Predtrg, Bohinjska Bela, Srednja vas in Stare Fužine političnega okraja Radovljica zglasiti vsakega tujca, ki ondot prenoči, že na dan prihoda, ali, kadar pozno dojde, drugo jutro do 9 ure po predpisu B in C navedenega razglasa z dne 20. septembra 1858. Razen tega je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici pooblaščen, da v občini Jesenice in v krajih Bohinjska Bistrica, Polje in Fužine (Belapeč) uredi tujsko zglaševanje od strani gostilničarjev in stanodajavcev po ondotnih potrebah in, ako je treba, tudi drugače nego veleva razpis namestnika na Kranjskem z dne 20. septembra 1858, dež. zak. št. 24. Te odredbe stopijo s 1. januarjem 1908 v veljavnost.

Zopetna premestitev poštnega urada Slavina na Prestranek (kolodvor). Poštni urad Slavina (v političnem okraju Postojna) se premesti dne 1. decembra tega leta zopet na Prestranek (kolodvor) ter bo imel zvezo s kolodvorom po štirikratni pešpošti na dan. Ističasno vpelje se na tem poštnem uradu služba selskega pismonoše za zunanji dostavljavni okraj, v Slavini se pa otvori poštna nabiralnica, ki bo v zvezi s poštnim uradom na Prestranku po dvakratni pešpošti na dan.

Delavska beda. Ker je v Nabrežini mnogo delavcev odpuščenih vsled pomanjkanja dela, so mnogi poprodali vse svoje premoženje in odšli v Ameriko.

Alkohol — vzrok smrti. Janez Lukan iz Koprivnika (Nesselthal) pri Kočevju, 78 let star, se ga je v gostilni nekaj navlekel. Domov prišedši si je napalil pipo ter se vlegel na posteljo ter z gorčim vivčkom zadremal. Pri tem mu je pa padel žareč pepel na tla, deske so se vnele in dim je starčka zadušil. Našli so ga drugi dan mrtvega, pred posteljo pa je bil kvadratni meter poda popolnoma izžgan.

Na Jesenicah sedaj Nemci s svojo nenavzočnostjo preprečujejo izvolitve župana. S tem dejanjem očitno kažejo, kako malo jim je mar blagor občine, ki toliko trpi že dalj časa radi nerednih razmer. Nemci so hoteli, kakor kaže njih sedanj nastop, na lep način polastiti se Jesenic in uvesti nemško komando, a za enkrat se jim ni posrečilo.

Bolnik okradel zdravnika. Iz Ptuja poročajo: Gospodu mestnemu zdravniku dr. Metzlerju je bila zadnje dni ukradena od nekega bolnika lepa žepna ura. Preiskoval je ravno v svojem stanovanju bolnika, a bil nenadoma odpoklican; zapustivši bolnika v zdravniški sobi, hiti na mesto nesreče; bolnik pa si med tem časom lepo ogleda sobo, si prisvoji žepno uro zdravnikovo in jo odkuri — ne ve se kam.

»Neodvisni kmetje« — Narodna stranka se vam že smeji! Kako so se hvalili ovinkarji, da je Roblek neodvisen kandidat. Mi smo vedno trdili, da sta Roblek in Ježovnik od »Narodne stranke« odvisna. Posledica je pokazala, da smo imeli prav. Zdaj sta ta dva moža popolnoma v liberalnem taboru. In zdaj se tudi »Narodna stranka« v »Narodnem Listu« hvali s to taktiko, s katero so vlovili precej volivcev v svoj tabor. Enako veselje bi bilo vladalo tudi med kranjskimi liberalci, ako bi bila izvoljena »neodvisna« Gruden in Dekleva.

Smrtna nesreča. V četrtek, dne 14. novembra, popoldne, je šel urar Edvard Ungin v Malnico na Koroškem z vozom po drva v gozd na nizke Ture. Ker je ravno ta dan v prvič padel sneg po ondotnih planinah, je bilo nevarno hoditi po strmih krajih in zlasti z vozovi, oziroma konji. Tam v bližini, kjer je imel drva spravljena, je vozil urar s konjem po strmem bregu in vodil konja za brzdo, držoč

ga pri gobcu. Hkrati se je konju nakopičil sneg na kopita, vsled česar se mu je spodrsnilo in konj je padel ravno na urarja z vso težo, mu strl prsi in trebuh tako, da je nesrečni mož umrl na mestu. Neki v bližini se nahajajoči lovec je pon srečencu takoj priskočil na pomoč, a bilo je prepozno. Pokojnik je bil v Malnici dve leti. Rodom je bil Poljak iz Lvova v Galiciji. Zapustil je vdovo in štiri otročiče v dobi od dveh do osem let.

Nevaren vojak aretiran. V Postojni so orožniki aretirali vojaškega beguna Lovrenca Ogrizeka, ki je v Trstu na ulici v družbi z vojakom Jurijem Klunom napadel gospo Košuta, hoteč jo oropati, in ki je izvršil poizkus umora na Rakeku, o katerem smo poročali. Orožniki so našli pri njem revolver, nabasan s šestimi naboji, kakih dvanajst angleških ključev, šest vetrihov, novčarko z neko vsoto denarja in pa britev.

Novo dopisnice. Prišle so v promet nove dopisnice, katerih naslovna stran je predeljena v dva enaka dela. Ena polovica se bo rabila za naslov, druga pa za dopisovanje, kakor je že to navada pri razglednicah. Na ta način bo mogoče na dopisnici precej več pisati kot doslej.

† **Katehet Mavrilij Šarabon.** V tukajšnji bolnišnici je umrl preteklo soboto po dolgi, hudi bolezni č. g. Mavrilij Šarabon, mestni katehet v Ljubljani. — Rojen je bil v Trzinu dne 10. septembra l. 1850, v mašnika posvečen 21. julija 1874. Nato je bil poslan na vseučilišče v Gradec, da si izpopolni svoje znanje. Ko se je vrnil v domovino, je bil nameščen kot kaplan v Kranjski gori, kjer je služboval devet mesecev; od tod je prišel v Predosije, kjer je ostal dve leti, dalje v Šmariji, kjer je bil kaplan tri leta; iz Šmarija je bil poklican v Ljubljano za stolnega vikarja in šenklaškega kaplana, v kateri službi je preživel 11 let. V stolnici je bil zlasti priljubljen kot pridigar radi svojih temeljitih in zanimivih krščanskih nauk. Leta 1892. je dobil mesto kateheta za ljubljanske mestne ljudske šole. Kot katehet je živel le svojemu poklicu, z vnuem je deloval kot veroučitelj in bil vsestransko priljubljen pri mladini. Ko je predlanskim radi bolezni v grlu moral nehati s poukom in dobil zaprošeni dopust, se je le težko ločil od šole. Vedno je upal, da bo mogel spet sprejeti pouk. Toda bolezen je postajala hujša in se razvila v neozdravljivo bolezen raka v grlu, ki ga je zdaj po hudem trpljenju privedla v smrt. Pogreb je bil v nedeljo, 1. decembra ob pol štirih popoldne, N. p. v. m.!

Sladkor postane cenejši. To je tudi uspeh pogodbe z Ogrji. Kdor se upira pogodbi, se upira tudi temu, da bi sladkor postal cenejši. Živila so itak povsod že draga, kar pa kmet prodaja, pa nima cene; zato bi bila brezvestnost, če bi se našel kak slovenski poslanec, ki bi glasoval proti pogodbi in s tem proti znižanju sladkornih cen. Kakor je razvidno iz dosedanjega obnašanja Hribarja in njegovih liberalnih tovarišev Štreklja, Ježovnika, Robleka in Ploja, bodo ti glasovali proti pogodbi, torej tudi proti temu, da se zniža cena sladkorju. Kaj pač poreče naše že itak revno ljudstvo o teh liberalnih poslancih, ki se tako grdo norčujejo iz svojih volivcev!

Štajerska slovenska liberalna stranka menda ne misli nastopiti pri prihodnji deželno-zbornski volitvi v januarju. »Narodni List« piše, kakor da bi bil dr. Dečkov mandat za »Narodno stranko« že izgubljen, kakor da bi ne mislila niti postaviti protikandidata »Slovenski kmečki zvezi«. Na te besede seveda ni nič dati. Te imajo namen, da bi se mi ne pri-

pravljali na volitev. Mi opozarjamo zaupnike, naj gledajo zlasti na to, da nasprotniki ne izpuste naših volivcev iz volivnega imenika. Štajerski liberalci so se naučili hinavščine v politiki od ljubljanskega Hribarja, zato jim ni ničesar zaupati. Pozor somišljeniki!

Iz Sela. Velik prirastek je dobilo naše skromno Selo v novem »Predovičevem Selu«. Baje je glavarstvo dalo gospodu Predoviču dovoljenje, da sme imenovati svojih 50 do 56 hiš, katere se je napram glavarstvu zavezal zidati. »Predovičevo Selo«. Novi del Sela ima popolnoma značaj mesta. Zasluži, da se imenuje »Elijevo mesto«. Nova kemična tovarna, ki ima svojo električno razsvetljavo, že deluje. Dosedaj dela okrog 200 delavcev. Delo je težavno in pravilo, da nobeden ne bo ostal čez tri leta na tem mestu.

Iz Most. Brez župana smo bili nekaj časa, ker se je župan Mihael Marenčič odpovedal. Radovedni smo bili, kdo bo namesto njega prevzel težavne posle. In ni se našel mož izmed odbornikov, ki bi naši občini županil. Stari župan je bil zopet obsojen v to, da vodi županske posle, dokler mu ne poteče postavna doba. Dobil je pa tajnika, ki je več. Pa nam ni kaj vseč to, da se je občinski urad preselil iz Most na Selo v Predovičevo hišo. Sedaj bo v resnici županil Predovič, ki je naš pravi župan. Kar on reče, temu prikimajo občinski odborniki, kar se njemu zdi prav, je vsem prav, če je tudi dobro v resnici samo za Predovičevo tovarno. Občinski odbor je v roki Predovičevi, ki dela kar se mu zljubi. Odborniki se ga boje, in svojih nazorov in misli ne upajo povedati.

Iz Posavja. Ljubljanskega župana Hribarja imamo že dolgo časa v želodcu, on pa najbrž nas še bolj. Saj je že tedaj, ko bi bili radi mleko podražili, pokazal svojo »ljubezen« do nas. Samo zato je namreč napravil mestno prodajalno mleka, katero je prodajal po 8 krajcarjev, da bi mi kmetje ne mogli cene dvigniti. Pa Bog mu ni žegal mlekarne. Imel je okrog 8000 K zgube. Ta »velika Hribarjeva ljubezen« do ljubljanske okolice je pa sedaj še »večja«. Pokazal jo je, ker je napravil vsako sredo živinske semenj. S tem je nam kmetom veliko škodoval. Prižene se namreč vsako sredo malo živine, kupcev ni, kakor so poprej hodili, mi pa moramo le plačevati visoko užitnino, ko priženemo živino v mesto. Uničil je s tem tudi velike semnje, ki so bili prej od zunanjih kupcev obiskani. Seveda mi kmetje nismo ljubljanski mesarji, ki Hribarja po konci drže in stolček podpirajo. Hribar si pač misli: roka roko umije, Hribar in mesarji pa kmetu zausnice dele. Zato le naredimo vsako sredo semenj. Tretji dokaz Hribarjeve ljubezni do okolice je polivanje mleka po cestah. Prav je sicer, da župan postavi nadzornike, ki preiskujejo mleko, ni pa prav, da oni preizkuševalci mleko izlivajo po tleh. Če mleko nima zadosti maščobe, tedaj se reče dotični mlekarici, naj mleko pelje nazaj, da se lahko doma porabi, izlivati mleko po tleh pa gospodje nimajo pravice. To si zapomnite vi magistratni mogočnejši! Seveda smo dobri tedaj, kadar je treba kaj plačati. Od vsake reči, ki jo peljemo v mesto, moramo plačati visoko užitnino. Gospod župan so nam pa tako hvaležni za to, da nam nočejo nobene ceste, po kateri vozimo, ki še spada k mestu, popraviti. Le pogledite cesto od mitnice dalje do pokopališča pri sv. Križu, ali pa mimo tovarne za lep do nove šole na polji. Ti cesti spadata pod mesto, pa kako izgledata! Rotovski mogočnejši, ganite se vendar! Nikar samo ne sprejemajte denarja, dajte ga marveč tudi kaj za popravilo cest!

Iz Bizovika. Miklavževo nedeljo bomo pri nas obhajali prav slovesno. Po cerkvenem opravilu bomo pa v gostilniških prostorih pri gospodu Fr. Čerinu imeli shod »Kmečke zve-

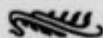
ze« in bo predaval gospod profesor Gruden iz Ljubljane o važnih kmečkih rečeh, n. pr. kako se je kmetu godilo prej, kako si je pomagal itd. Pridimo vsi kmetje iz Bizovika, tudi iz okolice, ker bomo ravno pri maši, in je od cerkve do Čerina prav blizu, da bomo slišali zanimivo predavanje in se bomo potem vpisali v »Kmečko zvezo«.

S. L. S. na Goriškem. Pretečeni teden je bil velikega pomena za celo Goriško. V Gorici se je zbralo nad 600 zaupnih mož, in ti so ob velikem navdušenju ustanovili Slovensko Ljudsko Stranko za Goriško prav po zgledu naše S. L. S. Velevažnemu shodu je bil predsednik poslanec Grča. Poročali so: poslanec Gregorčič o političnem položaju, zdravnik dr. Breclj o organizaciji S. L. S., državni poslanec dr. Fon o šolskih zahtevah, deželni odbornik profesor Berbuč o težnjah kmečkega stanu na Goriškem, g. svečar Kopač o slovenskem trgovstvu in obrti, dr. Dermastia o delavskem stanu. Vse tozadevne resolucije so bile soglasno sprejete. »Slovenskemu klubu« se je izrekla zaupnica. Za voditelja stranke je bil izvoljen državni in deželni poslanec dr. Gregorčič, v vodstvo pa dr. Pavletič, Grča, Berbuč, dr. Dermastia, Fon, dr. Breclj, Kopač, prefekt Rejc, urednik Kremžar; vsaka organizacija pošlje v vodstvo enega zastopnika. — Srčno pozdravljamo novo S. L. S. in izrekamo upanje, da bodo vsi pošteno misleči možje na Goriškem izjavili svoj pristop k tej stranki, ki bo zastopala enako kranjski S. L. S. z vso vnemo vse stanove.

Umrli je pretekli teden v Košani na Notranjskem ondodni župnik č. g. Janez Hladnik. Rojen je bil v Križah pri Trziču 28. junija l. 1842, v mašnika posvečen 31. julija 1869. Pokopali so ga v ponedeljek. Naj počiva v miru!

Nekdanji bogataš umrl kot berač. Dne 21. nov. je umrl v ptujski bolnišnici ubog in zapuščen Martin Kaizer, oče glasovitega vinotrzca Kaizerja, ki je napravil krido, a še o pravem času pobegnul v Ameriko. Stari oče je potem zgubil vse do zadnjega krajcarja. Nekdanji bogataš je umrl skoro kot berač. Vse je pomilovalo starega Kaizerja, ki je bil ne navadno delaven mož, nekaj tudi med ustanovniki ptujske Čitalnice, sin pa je žalibog bil hud nemškutar.

Cena govejemu mesu. Ker so ljubljanski mesarji, kakor znano, za nekoliko znižali cene govejemu mesu, prodaja se od meseca novembra sem v mesnicah goveje meso: Prve vrste kilogram po K 1'48; druge vrste kilogram po K 1'28; tretje vrste kilogram po K 1'20; na stojnicah pa goveje meso: prve vrste kilogram po K 1'22; druge vrste kilogram po K 1'08, tretje vrste kilogram po K —98. — Cene telečjemu in praščjemu ter drugemu mesu, katere se dosedaj še niso znižale, uredile se bodo v kratkem. — V Ljubljani, dne 28. novembra 1907. — Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

Gorenske novice.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

Iz Tacenski most hoče smleški baron na vsak način obdržati v svoji lasti. Govori se, da hoče stari most nekoliko popraviti. Ali zoper to smo vsi okoličani. Menimo, da smo vendar že tako daleč, da smemo zahtevati nov most, ki bo trden in brez vsake mostnine. Pričakujemo od našega cestnega odbora, kakor tudi od naših poslancev, da bodo v tem oziru nam šli na roko.

Iz O bencinmotorjih je nekdo v letošnjem »Kmetovalcu« od dne 31. oktobra napisal veliko besedij, a veliko pametnega pa ni povedal. Zakaj da bi bencinmotor bil za kmetijstvo tako malo poraben in tako nepripraven, kakor se piše v »Kmetovalcu«, tega ne moremo verjeti. Toliko sitnosti dela k večjemu kak bicikelj na bencin, ne pa motor, ki se porabi kot gonilna sila strojev. Pri nas v Št. Vidu smo kupili bencinmotor za porabo pri kmetijskih strojih lansko leto meseca novembra, torej ga rabimo že eno leto. Pa niti enkrat nam še ni udaril čez ojnice. In vendar smo z njim že izrezali nekaj slame in zmlatili nemalo žita. Sedaj mlatimo z njim ajdo — tri štante na eno uro. Ne rabimo nobenega monterja, kmečki mladenič sam ga oskrbuje.

Iz Na kaj je treba paziti pri bencinovitih motorjih? Na to-le: 1. Glej, v kašni tovarni ga kupiš in ne verjemi vsakemu agentu; 2. pazi, da je vse v redu, kadar motor prvokrat izteče, tedaj naj bo res navzoč en veščak, ki bo poskrbel, da je vse pravilno pritrjeno in privito in ki te naj pouči, kako z motorjem ravnaj; 3. pomni, da ni dober vsak bencin; pri slabem bencinu motor ne more dobro delati. Pazi tudi, da ne pride kaj vode med bencin; 4. glej in skrbi, da bo motor tudi in zlasti v svojih notranjih delih dobro osnažen. Ves zaprašen in zamazan ne more biti dobre volje in ti začne nagajati; 5. Pri vijakih pazi, da so vsi pravilno in dobro pritrjeni. Pri motorju mora biti vsaka stvar na svojem mestu.

Iz telovadnega odseka. Prvi redni občni zbor se je preteklo nedeljo prav lepo izvršil. Poleg mladeničev je bilo navzočih tudi precejšnje število rokodelskih mojstrov in posestnikov. Tudi brakov telovadcev iz drugih odsekov je bilo lepo število. Natančneje poročilo o govornih bodemo objavili v prihodnji številki. Odbor za dobo enega leta se je sestavil tako-le: Predsednik brat Val. Zabret, kaplan; podpredsednik mizarski pomočnik J. Vidmajer; načelnik telovadcev brat Fr. Zavodnik, mizarski pomočnik; načelnik tamburašev brat Ivan Krmec, tovarniški delavec; tajnik mizarski pomočnik brat Štefan Erman; blagajnik posestnikov sin brat V. Rozman; voditelja »Čebelice« brata Ivan Zalokar, mizarski pomočnik, in Fr. Jenko, slikarski pomočnik; odbornika brata Jožef Slavič, mizarski pomočnik, in brat Anton Zalokar, mizarski učenec. Za nadzornika »Čebelice« sta imenovana brat Rozman in brat Jožef Pasar. — Po občnem zboru je nastopil vaditeljski zbor ljubljanskega telovadnega odseka, ki nas je naravnost očaral. Lahko in s ponosom ga imenujemo cvet naših telovadcev. Temu cvetu in še posebej načelniku bratu Alb. Jeločniku naš najiskrenejši Na zdar! — Od pol 6. do pol 8. ure sta imela sejo zvezin odbor in zvezin vaditeljski zbor. Zastopanih je bilo devet odsekov.

Iz Dekliška Marijina družba si je nabavila za svoj družbeni oltar lep nov kip Matere Božje, ki se bo v kratkem, morebiti že v nedeljo, slovesno blagoslovil. V ta namen priredi v nedeljo, dne 8. t. m., v proslavo Brezmadežne slavnosten večer z govorom, deklamacijo, petjem in igro. Predstavljala se bo petdejska igra »Ljudmila«. Kdor se zanima za gibanje dekliške Marijine družbe, naj pride k tej prireditvi.

Bohinjske novice.

g Predstavi izobraževalnega društva v Srednji vasi, dne 24. novembra, sta se prav dobro obnesli. Vsi so se dobro držali v svojih vlogah, najbolj pa je ugajal »kmet Jože« v prvi in »bota Katra« v drugi igri. Med presledki pa nas je razveseljeval močni mešani

pevski zbor z lepim petjem. Tudi obisk je bil precej obilen. Le kmalu zopet kaj.

g Vreme je dosedaj zelo ugodno in lepo. To bi se okrajšala zima, če bi bilo do Božiča tako, si želijo eni, — drugi pa komaj čakajo snega, da bi lahko spravljali les z gora.

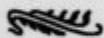
g Glede jabolk se je vrnila neljuba pomota. Mesto 16 vinarjev, se je bralo 16 krajcarjev. Naj si vsak toliko popravi, da ne bo napačnega umevanja.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Kamne gorice. Novega gosp. župnika smo z veseljem in slovesno sprejeli. Želimo jim mnogo sreče in blagoslova, da bi zdravi in veseli mnogo let prenašali delo, ki jim je raloženo, da bi kmalu spoznali ljudi v svoji fari, ki so vsake vrste, kakor drugod.

g Iz Begunj na Gorenjskem. Pri nas smo izgubili nam tako priljubljeno in spoštovanega gospoda župnika, ki so šli v pokoj. Celih 23 let so neumorno delovali v blagor župljanov. Prekrasno so okinčali farno cerkev, kakor tudi podružnice, zato se jim vsi župljani srčno zahvaljujemo za ves njihov trud in ljubezen! Bog daj, da bi kmalu dobili njim vrednega naslednika!

g Iz Žlebov pri Medvodah. Po prizadevanju našega č. g. župnika J. Brenceta se je naša starodavna podružnična cerkev sv. Marije mnogo popravila in prenovila, Bog jim povrni ves trud. — Kot član izobraževalnega društva vabim vse fante in dekleta, da se kolikor mogoče zanimajo za naše društvo, ker dvorana v Preski je prostorna. Prihajajte pridno prebirat časopis!

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Iz Št. Lamberta. Stariši, pazite vendar na otroke! V torek, dne 26. novembra, je prišla štiriletna Terezija Ocepek, po domače Mohorjeva, iz Senožeti, približno ognja, kjer se je kuhalo za svinje v kotlu; obleka se ji je vnela in vsa zgorela na ubogem otroku, ker ni bilo odraslih doma, da bi ogenj udušili. Par ur po nesreči je revica umrla.

d V Št. Lambertu se je vršila dne 27. novembra po gospodu Vinkotu Kramaršiču revizija hranilnice in posojilnice. Konstatiral je najlepši red v knjigah. Zadruga je imela od novega leta do danes prometa 38.404 K 87 h, namreč dohodkov 18.902 K 97 h, stroškov pa 19.501 K 90 h. Uradni dan je vsak torek popoldne. Hranilne vloge obrestuje po štiri in pol odstotka, na posodo daje po pet in en četrt odstotkov.

d Janče. Zvedeli smo, da našemu gosp. župniku ni bila všeč notica iz Janč v zadnjem »Domoljubu«, ker jim ni ljubo, da bi se radi par zlobnih faranov cela fara sramotila pred svetom. Da ne bode svet mislil, da je cela fara tako hudobna, podamo tukaj sledeče pojasnilo: Tukajšnji gospod župnik so se z vso odločnostjo vprli proti šnopsarijam, katerih ni malo v tukajšnji župniji, ponočevanju, plesu in nenravnemu življenju po šnopsarijah. Samo-osebni se razume, da so si s tem nakopali zakletih sovražnikov. Vsi pošteni farani pa odobravamo odločni nastop gospoda župnika proti zgoraj omenjenim pregreham. Nasprotniki so že vse mogoče poskusili, da bi župnik faro zapustili. Ker so pa bili vsi poskusi brezvspešni, so se slednjič obrnili še na sodnijo v Litiji s prav satanskim obrekovanjem. In zares, skoraj za vsako pridgo so toženi pri

sodniji. Kar na celem si nasprotniki izmislijo, češ, da so župnik rabili na leci te in te besede; dobé par prič, ti prisežejo, da so župnik res izgovorili iste besede in z njimi cikali na tožitelje in župnik je obsojen kljub temu, da prosi za preložitve obravnave, da se zaslišijo tudi njegove priče, magari cela fara, kar se mu pa ne ugodí. Vsi pošteni janški farani izjavljamo, da razun zgoraj omenjenih, ni niti enega farana, ki bi gospoda župnika ne ljubil in spoštoval. Pripravljeni smo vsi domači, kakor tudi sosedni farani, ki hodijo k službi božji na Janče, iti pred sodnijo in ondi pričati, da so gospod župnik popolnoma nedolžni v tem, kar jih sovražniki tožijo pred sodnijo. Prosimo č. kr. deželno sodnijo, ki je obsodbo litijskega sodnika Nerata razveljavila in novo obravnavo zaukazala, naj se nas zasliši in obrekovalci spravijo pod ključ, da se napravi tako konec žalostnim razmeram v tukajšnji župniji in da se ne bode cela fara radi nekaterih nerodnežev sramotila pred vsem svetom. G. župnika pa prosimo, naj ostanejo še pri nas, da napravijo res konec šnopsarijam, plesu, ponočevanju in nenravnemu življenju v naši župniji in obljubimo jim, da jih bomo v tem tudi mi podpirali. Tudi se naj nikakor ne vstrašijo, ako jim nasprotniki žugajo z napadom. Gorje! kličemo tistemu, ki bi se drznil roko na nje položiti. Janški farani.

d Na Jančem je neki bajtar, p. d. Dimnik, prepovedal gospodu župniku podučevati njegove otroke v krščanskem nauku, ker niso pustili njegovega sina k sv. birmi. Njegova žena, daleč na okrog znana pod imenom Dimnica, je na cesti napadla prevzvišenega gospoda knezoškofa in začela vpiti nad njimi: »slišjo, skoš, slišjo, naj puste mojega otroka k birmi, vsaj vse zna.« Razume se, da ni bila uslišana. Kaj ne, take surovosti in neotesanosti se ne najde povsodi.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Strug. V pojasnilo na dopis iz Strug v 46. številki letošnjega »Domoljuba« objavimo sledeče: Hranilnica in posojilnica v Strugah je po nasvetu podpisanega kupila harmonij za 250 K za šolo, kjer bi se poleg šolske lahko vadila v petju tudi odrasla mladina Marijine družbe. Kako in kdaj se bo to pričelo, nič mar dopisnika, ki ima za petje itak precej gluha ušesa! — Ustanovitev »Čebelice« pri nas ni nobena nujna zadeva. Kdor hoče varčevati, lahko vsako krono sproti prinese v že obstoječo hranilnico. — Anton Golf, načelnik hranilnice.

d Št. Rupert. Zgorela je pretekli teden na Puščavi železniška baraka, v kateri je bilo do 800 gld. cementsa za železnico in drugih potrebščin. Ogenj je nastal baže vsled neprevidnosti. Ognjegasci iz Št. Ruperta so bili takoj na mestu, a kaj, ko je bilo že vse v ognju. Rešili so toliko, da ni zgorel denar, ki je bil v baraki. Prišli so tudi ognjegasci iz Mokronoga. — Umrl je nagloma podjetnik pri železnici F. Bon, doma od Kobarida. Previden je bil. Pogreb je bil velikanski. Vse železniško oseboje z inženirji se ga je udeležilo. Zapuščava vdovo z enim otročičem. — Kri se je udrla Jeri Breznikar iz Drage in je bila takoj mrtva.

d Nova cerkev v Skočjanu pri Turjaku. — Župna cerkev škocijana se ne blesti s prijaznega griča, ne pozdravlja ob široki cesti mimoidočih pogostnih potnikov, tiho in skromno se dviga na dnu dokaj skrite, z gozdi in hribi ovenčane globeli na severno stran od turjaškega grada, pol ure hoda. Kljub tega pa ta skrita lega fare in farne cerkve škocijanske lahko ponosno trdi, da je malo vrstnic na Kranjskem, ki bi se lahko ponašale s tako slavno starostjo, kakor uprav ona. Letos je legla v grob starodavna cerkva, ki je 8

dolgih stoletij zbirala župljane kakor mati v svojem krilu. Legla je v grob — in na njeni gomili se je dvignila lepa prostorna, nova župna cerkev. Spodobi se stoletja stari cerkvi, da ji ob pogrebu postavimo majhen spomenik vsaj doslej, da pride pravi zgodovinar in ji napiše natančni življenjski — častiljivi rajnici — župni cerkvi škocijanski.

Po vsem soditi je bila sezidana mala kapelica sredi mračnih gozdov še pred enajstim stoletjem. Zakaj gotovo je desna kapelica, katere absida je v novi ohranjena in se porabi za baptisterij, prvotno svetišče škocijansko. To malo skromno cerkvico so povečali in postavili prezbiterij poleg nje — leta 1006. To letnico so zasledili nad oknom v prezbiteriju, ko so pdirali staro cerkev. Slog je bil gotiški. Ohranjeno je pa samo krogovičje enega okna v prezbiteriju, rebra v prvotni kapelici in en sklepnik. Brez dvoma so jo sezidali Turjačani, kar dokazuje vsa njena zgodovina. Zakaj nobena cerkev jim ni bila tako pri srcu, kakor Škocijanska, po vsej okolici. V farno cerkev jo je povzdignil in bržčas razširil Herbert II. Turjaški leta 1260. Na novi farni cerkvi je tudi prvi župnikoval Turjačan Baltazar, kancelar oglejskega patriarha. Leta je skrbel za cerkev in za župno prebendo, katero je bogato obdaril z zemljiščem in založil za ono dobo zares grofovsko rento. Ker je bila torej cerkev in župnija otrok Turjačanov, ni čuda, da je v dobi protestantov sam luteranec Herbert Turjaški uvedel v Skočjanu novo vero. Goreč pristaš lutrove vere — Jurij Dalmatin — je oznanjeval v tej cerkvi krive nauke. Toda ljudstvo je stalo kakor skala neomajeno, in brez plodu so odleteli krivi nauki od src Škocijancev, ki so ostali zvesti katoliški veri. Razjarilo jih je Dalmatinovo pridigovanje tako, da so ga vrgli s prižnice. Kljub temu pa je ostala cerkev pod patronatom Turjačanov do leta 1698 v rokah protestantov. Pri podiranju se je dognalo, da je bila cerkev slikana, in sicer leta 1589. Bržkone so slike sorodne z onimi v podružnici na Vrhu, fara Zelimlje, ki je prej pripadala Skočjanu in bila gotovo sezidana takisto po navodilu Turjaških, če omenjamo, da sta bili na stranskem altarju dve Mencingerjevi sliki, ki se seveda renovirani postavite v novo cerkev, smo s tem omenili nekaj važnejših drobtin iz zanimive preteklosti stare cerkve. In sedaj? Na njenem grobu se je dvignila nenadoma — kakor čez noč — nova, lepa cerkev. Človek ostrmi, ko pride v Skočjan. Leta 1906 dne 27. oktobra ni bilo ni kamenčka, ni vinarja, ne odbora za stavbo — ničesar. Leta 1907 istega dne je bila pa že blagoslovljena velika nova cerkev. Od stare je ostal samo stolp in prezbiterij. Ko smo čuli pred letom o načrtih sedanega župnika Jereba, nismo mogli verjeti, da izvrši v nekaj mesecih to veliko delo. Toda izkazalo se je: Pogum velja — pogum in zaupanje na vrle župljane, ki niso brez vzroka ponosni, da imajo starejšo faro od ljubljanske škofije. Župnik Jereb je pa ob tej stavbi dokazal, kaj velja izkušnja. Zidal je pred par leti novo cerkev v Št. Vidu nad Čirknico — in šola tam je rodila tukaj bogati sad. Pod vodstvom velespretnega inženirja Zakscheta se je posrečilo, da se je k staremu prezbiteriju priklopila ladja z dvema kapelama — v podobi križa tako harmonično, kakor bi bila danes stavba celotno iznova. Cerkev ima umetna okna — tvrdka Kollman — kar naj bi imela vsaka vsaj nova cerkev. Ne stane mnogo več, dviga pa neprecenljivo lepoto notranjščine in napravi cerkev — zares cerkev, prostor ločen od sveta in določen za pogovor z Bogom. Svod je zidan po moniew-sistemu iz cementsa in železa. Posebno lep je kor, podprt z dvema stebroma in okrašen s krasno balustrado iz belih stebrič-

kov. Nekaj posebnega je v cerkvi, čudovita akustika. Do zadnjega koticčka se čuje govor, kakor bi se razgovarjal v sobi. Vseskozi zasluži pohvale in je vreden, da se mu izroča tako delo, zidarski mojster Ronko ml. iz Cirknice, ki je že zgradil tretjo farno cerkev. Vesten, priden in skrben — in nedrag. To so lastnosti, ki ga najbolj priporočajo vsakomur ki bi nameraval veliko stavbo. Toda pravici na ljubo moramo izpovedati še sledeče: Vsi ti gospodje — župnik, inženir in zidarski mojster ne bi bili zgradili cerkve, da bilo vrlih Škocijancev in njenega patrona — grofa Leona Turjaškega. Ta poslednji, poznan vsled darežljivosti do vseh cerkev, koder je patron, ni storil samo, kar je stroga dolžnost patronova, daroval je prostovoljno ves les za ostrešje in poodranje, kar je pri današnji lesni draginji velikanske vrednosti. Čast mu je torej in dokaz, da posebna ljubezen slavnih Turjačanov do škocijanske cerkve ni še izumrla v tem slovitnem rodu. Naj bo uverjen visokorodni dobrotnik, da Škocijanci ne bodo nikdar pozabili te dobrotljivosti in da je ne pozabi tudi — Bog. Druga orjaška sila pri gradnji cerkve so pa bili farani sami. Dokazali so, kako vredni in vrli potomci so nekdanjih globokovernih Škocijancev, ki se kakor skala v največjem viharju ne ganejo od zastave svete cerkve? Kdo pozna vse kaplje potu, ki so kanile na kamen in ga blagoslovile, predno je bil še vzdani v cerkev? In zakaj ves trud, zakaj to požrtvovalno delo? Zato ker kot vrli sinovi cerkve lahko sedaj rečejo s ponosom: To je delo naših rok, to je resnično naša cerkev! To je spomenik naše vere, sprejete od očetov, podedovane od pradedov — spomenik, ki naj še v poznih stoletjih govori vnukom: Stojte trdni v veri, zvesti svojemu Bogu, kakor mi! Čast jim! — K sklepu naj omenjamo, da je cerkev blagoslovil dne 27 oktobra ob obilni asistenci sosednih duhovnikov ribniški dekan gospod Dolinar, ki je s prisrčnim govorom na kratko opisal gradbo cerkve in iskreno poprosil milodarov navzoče poslušavce, ki so privreli od vseh krajev. Besede so našle odmev v srcih, darovanega je bilo 500 kron. Izredno je pa dvignilo slavnost krasno petje. Stara je škocijanska fara, toda gotovo še ni doživela orkestralne maše. Iz Ribnice je prišel na pomoč res umetnik na orglje, organist Sicherl, ki je vodil pevski zbor, profesor glasbe Vojteh Hybašek je pa dirigiral orkester, katerega je pripeljal iz Ljubljane. Bil je zares umetniški vzitek, ki nam je dvigal duše k Bogu na dan blagoslovljenja škocijanske cerkve.

d Iz Višnjegore. Vršile so se pri nas volitve v krajni šolski svet. Upajmo, da bo novi šolski svet kaj ukrenil glede šolskih prostorov, ki so že pretresni postali za tako število otrok. — G. sodniku Jarcu svetujemo, naj nekoliko mileje postopa s kmeti, ker drugače bomo morali govoriti jasneje.

d Iz ljubljanske »špehkamre« so prišli nekateri fantini, kamor so se šli pokoriti radi nenravnega življenja in krivega pričevanja. Sliši se, da so sedaj mnogo boljši. Prav je tako! Fantije, le pamet!

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Občinske volitve v Podkrajju. Vršile so se dne 13. novembra, toda kaj pomaga, ko bodo pa morale biti razveljavljene vsled postopanja liberalne volivne komisije. Tako delajo liberalci; ko vidijo, da jim gre za nohte, pa delajo nepostavno; potem pa grejo protesti zoper volitev na glavarstvo in v Ljub-

ljano, kjer leže po devet mesecev in liberalci so dosegli, kar so želeli. Podaljšali so si življenje za ves ta čas. Kaj res ni oblasti, ki bi preprečila tako očitno krivično početje? Vprašamo oblasti kot čuvaje javnega miru in pravice: Ali res nimate pripomočka, da bi nam pripomogli do pravice? Ali res nimate moči, da bi vse to preprečili? Kaj je vse delala liberalna volivna komisija na Slapu in kaj je delala sedaj v Podkrajju! V tretjem razredu smo zmagali, ker nas je bilo le preveč, da bi nas bili mogli vse zavreči. V drugem razredu pa smo propadli, ker je volivna komisija vzela glas proti vsi pravici dvema posestnikoma, dočim ga je dovolila svojemu pristašu brez vseh podpisov. Če bi šlo po pravici, morali bi zmagati z enim glasom večine. V prvem razredu pa bi bil moral odločiti žreb, ker se je šlo 2 : 3. Kar pa izvleče iz žepa eden od volivne komisije pooblastilo od učiteljice, ki ni niti definitivna in ki niti v imeniku ni bila, in pravi, da bo zanjo volil. Gospod Mencinger iz Postojne pripomni: »Slavna komisija, vsaj enkrat pravilno in postavno sklenite!« In sklenila je komisija »postavno in pravilno«, da učiteljica, ki je niti v imeniku ni, — voli. Ljudje božji, tu se vse neha, čemu imamo še občinski volivni red, čemu cesarjevi podpis v njem? Vrzimo vse skupaj v ogenj, ako je komisija vse, od cesarja potrjeni paragrafi pa nič!! Liberalno gospodično učiteljico pa pomilujemo, da tako čvrsto trobi v liberalni, protiljudski rog.

n Zlata poroka. Dne 24. novembra sta obhajala v Vipavi zlato poroko Andrej Andlovic in njegova žena. Reveža sta bila, pa sta vendar pripravila sedem otrok k pošteni kruhu. Otroci so jima hvaležni in ju podpirajo na starost. Vsi so prišli iz Trsta na slavnost. Pri zahvalni pesmi po sveti maši je bilo vse ginjeno. Vrlima zlatoporočencema kliče mo: Še mnogo let tukaj, tam pa nebesa!

n Kje ste čuvajli miru in reda? V krčmi Janeza Lekana v Vipavi se popiva po cele noči. Ko se pivci naveličajo te gostilne, pa jo drve okoli 1. do 2. ure po polnoči do Gabrijanove oštarije, v kateri je godbeni avtomat. Tu se pije, gode, preklinja in razgraja do belega dne. Sosedje ne morejo spati. Če je spanje res pol življenja, kako naj potem imenujemo tako početje? Župan, kje si? Kje ste ponočni čuvajli, da tega ne naznanite?

Od Pivke.

n Občinsko gospodarstvo za leto 1908 v občini Št. Peter. Občinske doklade so se nekoliko zmanjšale, in sicer za pet odstotkov. Splošne občinske doklade za celo občino bodo znašale 12 odstotkov, za cesto čez Javornik 20 odstotkov, za pokopališče v Št. Petru z doklado za organista pa 17 odstotkov. Poleg omenjenih doklad se bodo pokrili stroški s 25odstotno doklado na užitnino, z doklado na žganje in pivo (1 K 40 h na hl).

n Časi se spreminjajo in ljudje tudi! Bivši organist v Št. Petru in neki drugi mogočen gospod se včasih nista mogla. To nasprotje pa se je pokazalo tudi v dejanju, zakaj dotični gospod organistu ni prav rad odrajoval letnih 68 vinarjev, najbrže jih tudi vselej ni poravnal. To je bilo tedaj, ko je bil organist klerikalec, tisti mogočen gospod pa liberallec. Sedaj pa sta oba liberalca. Seveda je službo organista nastopil drugi, dohodki so določeni po davkih (v korist občincev; tudi umljivo za vsacega, kdor razmere pozna) — in sedaj miluje dotični gospod bivšega organista, češ, kako malo je prej dobival!

n V Košani je umrl župnik Ivan Hladnik. Bil je v Košani ravno osem let. Bil je občno priljubljen. Pogreb je bil v ponedeljek, dne 2. decembra.

Pisma mladini.

(Priobčenie Ivan Podlesnik.)

VIII.

Zvezni ustanovi občni zbor je pokazal še drugo lepo sliko, katere mora biti gotovo vsakdo vesel. Na tem zboru so se sešli mladenci iz najbolj oddaljenih krajev naše domovine. Brat iz Idrije se je seznanil z bratom iz Metlike, brat z Jesenic je sklepal prijateljstvo z bratom iz D. M. Polja itd. Vse je vezala ena močna vez, moč ljubezni do skupnih vzorov in ciljev. Pa to so bili samo posamezni zastopniki. Kaj šele, ko zberemo celo armado — uniformirano našo armado. To bo prava slika zedinjene Slovenije po njenem najboljšem, po njeni mladini!

Lepo je bilo gledati popoldne v veliki dvorani »Uniona«, ko je nastopil naš najmlajši zbor, naraščaj ljubljanskega telovadnega odseka. Njegov nastop je bil vzoren in je pokazal pravo sliko dela v telovadnici. Priporočam, da vpelje vsak odsek telovadbo naraščaja, ker po njem se bodo vedno množile naše vrste, vrste mladih bratov, ki bodo že prešiniene z ognjem naše ljubezni do dela in s plameni prepričanja, da se gre tu za lepo, koristno stvar. Če je le možno naj se tudi za naraščaj vpeljejo redna mesečna predavanja, da bo tako že naraščaj vpeljan v celotno naše delo.

S tem končam poročilo o ustanovnem občnem zboru.

Prihodnjic se povrnem zopet k staremu programu najinih pisem. Za danes pa Te hočem opozoriti še na naše nasprotnike, katerim samoposebi razumljivo, naš ustanovni občni zbor ni posebno ugajal. S »Slov. Narodom« nobene besede. Prenizek in preostuden je bil napad v njem. Pač pa par besedi odgovora nekaterim drugim gospodom. Očitajo nam, da smo na ustanovnem občnem zboru napadali Sokolstvo in da so naše vrste samo bojne vrste proti Sokolu. To dvakrat ni res. Napadali nismo prav nič niti Sokole niti koga družega. Konstatiral se je samo fakt, da je Sokolstvo udinjeno politični stranki, katero naše ljudstvo sovraži. Priče zato so tako jasne, da nam ni treba gledati na Jesenice, Tržič, Škofjo Loko, kjer se vedno in vedno Sokoli eksponirajo za liberalno stranko, temveč nam zadosti govori Ljubljana sama, v kateri so bili naši telovadci že opetovano od Sokolov napadeni s psovkami in zasmehovanjem. »Slov. Narod« pa je kar najraje odpiral svoje prostore nečednim takim napadom. In kdo so in so bili voditelji posameznih sokolskih društev? Strankarsko najbolj eksponirane osebe. Zopet: Idrija, Jesenice, Tržič itd. Obenem s tem očitanjem pa združujejo drugo, to namreč, da smo mi strankarski. To pa je res in tega mi prav nobenkrat nismo in ne bomo tajili! Pri nas je doma odkritosrčnost in mora biti, ako hočemo napredovati. Vedno smo povdarjali, da je naša organizacija tesno združena z organizacijo krščanske socialno, ki je bila prej kot naša in kateri smo prav zato naše telovadne odseke priklopili, da ostanemo tesno združeni z delom v drugih naših organizacijah. Tega nas ni prav nič sram. Sram pa nas je, če naši nasprotniki v teoriji vpijejo, da so nadstrankarski, v praksi pa so najhujši strankarji. Mi se prav nikdar ne sklicujemo na Tyrševe vzore, Sokoli pa se, in obenem greše proti tem vzorom. Neodkritosrčnost je bila že večkrat vzrok občutnim krizam v Sokolstvu in neodkritosrčnost je tudi vzrok, da isto ne na-

preduje tako kot bi moralo. Bratje Sokoli, priznajte in mi bomo zadnji, ki vam bodo kaj očitali. Bodimo odkriti tudi v boju, da zadobi boj lepše oblike in da bomo imeli od njega oboji korist. — Še naprej se nam je predbacival protest proti našim nasprotnikom, ki so v službah naših zavodov. No, tudi ta protest je veljal hinavščini. Ostudno je, da se pri nas dobijo mnogo ljudi, ki so vsak trenotek pripravljeni kriviti hrbte pred nazori naše stranke, če je seveda šef ali kdo drugi zraven, ko pa pridejo med »svoje«, pa zabavljajo, da se vse kadi. Imamo celo slučaje, da so bili taki gospodje naši podporni člani, obenem pa člani »Sokola. To je hinavščina in tej hinavščini je veljal naš protest. In če smo želeli, da se pri nastavljanju v službe upoštevajo naši mladeniči, smo vršili samo dolžnost proti tistim našim mladeničem, ki se ne strašijo ne bojev, ne dela za našo stvar. Takim želimo boljšega kruha, da bodo mogli še bolj delati. Klobuk z glave pa vzamemo tudi mi pred onim, ki odkrito priznava: to sem, ker drugačen biti ne morem. Jem vaš kruh, ker ga zaslužim s svojim delom, drugače pa so moji nazori drugačni kot vaši! To je možno in možatost spoštujemo. Silimo pa nikogar v naše vrste. Prav nikogar!

Preteklo nedeljo smo imeli zopet lep dan v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je imel ondodni vrlo delujoči telovadni odsek svoj letni občni zbor, zvezni odbor in vadiateljski zbor pa svoje seje, iz katerih je gotovo najvažnejši sklep ta, ga dobimo v teku enega meseca čisto zanesljivo svojo uniformo. Dalje je bilo sklenjeno, da priredi ljubljanski telovadni odsek svojo drugo javno telovadbo v Ljubljani spomladi in da povabi k sodelovanju tudi druge odseke. Zvezna javna telovadba pa bo velika prireditvev prihodnje poletje in sicer izven Ljubljane. Na zdar!

Poslano.

Opetovana poročila in tarnanje po časopisih o mnogem pomanjkanju notranje oprave v novi župni in dekanijski cerkvi v Šmartnem pri Litiji, vzlasti v sobotnem »Slovencu« dne 23. novembra t. l., da je cerkev prazna (1), vzbujajo pri oddaljenih, cerkev ne poznajočih dobrotnikih, ki so v letih 1895—1902 na moje prošnje lepe svote za notranjo opravo meni pošiljali, — sumnje o moji nepoštenosti, tembolj, ker se o tedanjih notranjih napravah javnosti doslej ni poročalo. Zatorej sem dolžan svojemu dobremu imenu in vsem dotičnim dobrotnikom, da javno pribijem:

Doposlane svote so se resnično in vestno vporabile za notranjo cerkveno opravo v Šmartnem pri Litiji leta 1900, 1901 in do meseca julija 1902. Oskrbelo in postavilo se je v novo cerkev med drugim: Kameniti veliki oltar sv. Martina šk., kamenita stransko oltarja M. B. i nsv. Antona Pad., v štirih malih kapelicah v ladiji pa so se postavili štirje mali oltarčki provizorično, dokler se ne nadomeste sčasoma z novimi oltarčki, ker za večje oltarje ni prostora, kamenita obhajilna miza, kamenita propovednica, kameniti krstni kamen, kropilnik; nadalje štiri hrastove, umetno izdelane spovednice, 48 hrastovih klopij v cerkveni ladiji in one na obeh oratorijih; v žagredu lepa velika hrastova omara in naročilo nove cerkvene in mašne obleke za 4789 K; nadalje dragocena monstra, trije kelih; v svetišču lestenci in sedeži za duhovnike; v ladiji dvanajst sedmoročnih stenskih kandelabrov, namesto vpogled na veliki oltar ovirajočih lestencev, več svečnikov, dva zvonova, ameriški harmoniji, cerkvena ura in precej drugih podrobnosti, za kar se je v čisto

poravnavo računov za notranjo opravo izplačalo brez odlašanja v skupnem znesku 60.785 K 78 v, šestdeset tisoč sedemsto osemdeset in pet kron 78 vinarcev kot zbirka prostovoljnih doneskov za božjo čast vnetih, izredno darežljivih šmartinskih župljanov in zgoraj imenovanih dobrotnikov. — Vzidali so se tudi okvirji za križev pot, ki naj bi bil slikan na fresko ali relief, kakor se je izročil pred mojim odhodom g. Brandl-nov načrt za nove orglje mil. gospodu prelatu Jos. Smrekarju v presojo. Koliko denarja je o moji oddaji premoženja preostalo za eventualno nabavo te potrebščine, vé prečastiti kn. šk. ordinarijat. Nadrobni računi in pobotnice so interesentom polnoštevilno na razpolago z višjim dovoljenjem pri meni, navedeni objekti pa so na vpogled v novi župni in dekanijski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Kamnik, 28. novembra 1907.

Ivan Lavrenčič,
bivši dekan šmartinski.

Bolečine

revmatiške, nervozne, vsled prehlaja, prepiha nastale, mrzlico ozdravi zanesljivo Fellerjev fluid s »Eisalfaldin«. D anjastorica za poskušajo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 16. (Hrvaško.) **Kasf.**

Promet razpošiljalne trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisliti je na tisoče in zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravočasno ugodí. Marsikatero blago ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in vzorcu. Vsa posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri prodaji fakturiran in izbrisan iz skladiščnih registrov. Numeriranje gre v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavske moči je v tej zalogi potrebno. Razpošiljalna hiša Hanns Konrad uslužbuje zdaj 200 oseb; o njih delu navedemo lepe članke v letnikih 1907 in 1908 Konradovega koledarja, katerega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštine prosto.

Premočna odvajila so kakor znano škodljiva. Rabite torej brez motečih postranskih učinkov neopazno milo odvajajoče sredstvo, ki tudi prebavanje ne pušča v nemar, ampak jo pospešuje in jači — namreč dr. Rose balzam za želodec iz lekarnice B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj. Dobiva se tudi po tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat.

O ponarejanju. Napredku našega časa sledi korak za korakom rafinirano ponarejanje. V mesto dohajajo ponarejena živila, na deželo pa ponarejeni izdelki. V novejšem času je postalo Schichtovo milo predmet ponarejanja. Schichtovo milo v svoji kakovosti tako izborno nosi vtisnjeno znamko »jelen«. V prometu se je pojavilo milo z najrazličnejšimi živalmi, ki so slične Schichtovemu »jelenu«. Pazite torej pri nakupu ne le na znamko »jelen«, ampak tudi na vtisnjeno ime »Schicht«.

Slabotni, v razvoju ali pri učenju zaostali otroci, ter slabokrvni, otožni, nervozni, utrujeni, lahko vzburljivi in zgodaj oslabei odrasli rabijo z velikim uspehom **dr. Hommela Haematogen.**

Slast se vzbudi, duševno in telesno moči se dvignejo, vse živčevje se ojači.

Zahtevajte izrecno pristni **dr. Hommel-ov Haematogen** in ne dajte si usiliti nobeno izmej mnogih ponarejanj. Dobl se v lekarnah. 2170 5—10

Dobivanje zob

povzroča otrokom mnogo neprilik. V olajšilo jim je **Scott-ova emulzija.** Scott pospešuje tek, donaja moč in zdravje in deci daje

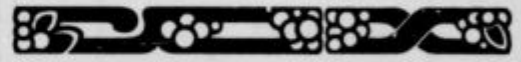
bele in močne zobčke =

Pristna le s to znamko - ribičem - kot poročevanim znakom za SCOTT-ov način.

Scott-ova emulzija je tako dobra in sladka, da jo vsi otroci uživajo z zadovoljstvom in veseljem, uravnava prebavo, miri živce in otroci kakor odrasli po njej mirno spē.

Izvirna steklenica 2 K 50 h.
Naprodaj po vseh lekarnah. 2173 X.

ŽITNE CENE.

V Ljubljani, dne 3. decembra.

Pšenica domača	25
Rž	20
Oves	19
Ajda, črna	20
Ajda, siva	19
Proso, rumeno	16
Proso, belo	19
Ječmen	16
Fižol, rdeč	20
Fižol, koks	20
Fižol, mandalon	15

Zahvala.

Moja silna nervoznost se je kljub vsi stranski pomoči večala z vsakim dnem Zvedel ra sem od znancev, da je gosp. H. Lovie, Monakovo li, neko hudo obolelo ženo ozdravil te bolezi, pisal sem takol, prjel enostavno pismeno odredbo. To je kot čudes učinkovalo proti moji bolezi, nei-rečen strah, glavobol, slabost želodca, vzemirjenosti, otožnost, je polagoma zginvalo. Sedaj morem slediti z pet svojemu poklicu in sem neizmerno hvaležen imerovanemu gospodu za podeljeno mi pomoč.

Schlagenwald, Češko, dne 6 septembra 1-07.
Alojzij Neidhart, godec.

Razprodaja!

4 ure 6-e-ljev za 6 kron

Vsled nakupa velike zaloge čevljev se prodaja le kratak čas po čudovito nizki cení 1 par čevljev za gospode in 1 par damskih na trak z močnimi podplati, dalje 1 par za gospode in 1 par damskih modnih čevljev. vsi 4 pari zelo elegantni, najin tasona, močni. Velikost v cm. Vsi 4 pari le 6 K Pošilja po povzetju Zamea dovoljena, tudi denar nazaj.

D Kessler, Kr. kov 64/31.

2672 1-1

Tkalnica za platno

EMIL FUCHS, Nachod, Češko

ponuja svojo veliko zalogo okolu **50.000 metrov ostankov** s do 20 metrov dolgih najfin; brez napake, obeljenih, z najboljšo telesno in posteljno perilo primern.

94 cm šir. rumbarške tkanine	po 24 krajc. meter
okford za srajce, perilno	17
cefir za obleke, bluze in predpasnike	17½
flaneli za srajce, bluze in spodnja krila	18½
modni barhent za domačo obleko, spodnja krila in bluze	20
pliš-barhent, krasni vzorci	26
rjuhe brez šlva, zajamč. platn 145 cm šir.	52

Pošiljate za poskusno najmanj 5 kg zavoj = 45 m ali 16 m rjuh. Vzorci se pošiljajo na željo le v zavoju za poskušnjo. — Če se vzame cela zaloga, 4% popusta.

Brazay-Francovo - žgane

je nad 40 let preizkušeno domače sredstvo, posebno proti migreni, influenci, trganju, revmatizmu, krepí oči, služi za izpiranje grla. Neprimerno izboren za masažo, najboljšo preizkušeno za ohranitev las — 1/4 stekl. K 2.—, 1/2 stekl. K 1.20. Dobi se povsod, kjer ne naj se obrne na **Brazay, Dunaj**, III./2, Löwengasse 2 a.

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovu“. 1878 26—8

Filipa Neusteina poslajene

odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih rimesi; vporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čisteče, nobene zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo

zaprtje.

Izvor premnogih bolezní. Radi poslajene oblike jih radi uživajo tudi otroci

Šestica s 5 kroglicami stane 30 vin, ovoj s 8 kroglicami, torej 1 0 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2.45, se pošlje franco 1 ovoj

Svarilo! Nuno se svari pred ponarejenj. Zahtevajte „Filipa Neusteina odvajalne kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka kroglica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdeče-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Naše trgov. sodnij zavarovane embalaže morajo imeti našo tvrdko 2989 10—2

Filipa Neusteina lekarna pri sv. Leopoldu

Dunaj, I, Plankengasse 6. Dobiva se v vseh lekarnah.

Uspeh SIROLINA „ROCHE“

pri zdravljenju bolezni v sopilnih organih oslovskem kašlju itd., prav posebno pa pri boleznih na pljučih, je provzročil številna

manjvredna ponarejanja

katera se napravljajo in prodajajo ceneje, toda pri uporabi preti nevarnost, da se dosežejo nezaželeni učinki. Priporoča se torej, zahtevati prej ko slej **Sirolin „Roche“**, in sicer izrecno v naših

izvirnih zavojih.

Dobiva se v vseh lekarnah po zdravniškem priporočilu po K 4 steklenica. 3333

F. Hoffmann La Roche & Co.
Bazel (Svica), Grenzach (Badensko).

Železniška Roskopf 7 kron

Moja originalna „Železniška Roskopf“ anker-remontir ura ima 20 no., s stek om krito kolese v rubinovih kamenih, cifernica iz emajla dobro proti prahu zaprta, pravo niklasto pokrovje, šarniri pokrov, patentni „aufzug“ za u no pero, da ne puči. Vsaka ura ima kompasovo reguliranje in gre na minuto natanko pri vsakem vremenu. Prodali smo c kr državnim železnicam že nad 10.000 komadov v polno zadovoljstvo.

Brez sekundnega kazalca . komad K 7.—
S sekundnim kazalcem . . . . . K 8.—
3 leta pisarne garancije. — Pošlita po povzetju

Max Böhnel, Dunaj,
IV., Margaretenstrasse 27.

Sodn. zapr. strokovnjak in ocenjevalec.
Zahtevajte cenih s 5000 podobami zastoj in
franko 2362 10—1

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. j. preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Dobro idoča

Trgovina z mešaním blagom

se takoj odda z vso zalogo po jako nizki ceni, zaradi odpotovanja v Ameriko Trgovina stoji tik državne ceste in dve minuti od kolodvora. Kje, pove upravníštvo tega lista. 2606 3 3

Franc Kos, trgovec v Poljanah nad Škofjelo

vljudno naznanja p. n. občinstvu, da je svojo že nad 8 let obstoječo trgovino, ki se nahaja ob državni cesti ki veže Žiri, Idrijo in Cerkno, zdatno povečal. Obenem se priporoča za obilen obisk in zagotavlja točno in ceno postrežbo. 1820 5-5

Vsak bravec našega lista dobi na zahtevno zastoj krasen kalendar 1908 ter veliki cenik s 5000 slikami o urah, zlatnini in srebrnini pri znani reelni tvrdki Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27. Zadošča dopisnica s popolnim naslovom na zgorajšnjo tvrdko.

**Herbabsny-jev podfosfornato-kisli
apneno-železni sirup.**

Ta je že 38 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomiruje kašelj in vzbuja slast. Pospetuje prebavo in reditev. Cena steklenici K 2 50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“, DUNAJ, VII.1. Kaiserstrasse 73—75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Nov. Mestu, Reki, Savodnju, St. Vidu, Trbižu, Trtatu, Velikevcu in Velšperku.

Zaloga skoro vseh lekarnah

Pristno samo z vrstno
daveščno oznako.
Pred ponovljanjem se
stari.

**Herbabny-jeva
aromatiška esenca.**

Že 33 let uvedeno in najboljše preizkušeno mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih in kitah, kakor tudi nerazne bolezni.

Cena steklenici 2 K, po pošti 40 vin. več za zavitek. 2650 b

Največja, najboljša tovarniška zaloga ur, zlatnine, srebrnine, čina srebra in dragocenih kamenov. 530 21—20

Prodaja le I. vrste blaga.

Nižje vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

uraz, Prešernove ulice v Ljubljani

nasproti franciškanskega mostu.

Ekspozitna trgov. na vse dele sveta.

**Najboljši češki izvori
Ceno posteljno perje!**

S. Benisch

1 kg sivlega, dobro skubljenega K 2—, boljega K 2-40; 1 kg belega, skubljenega K 8-60, puhatega 5 K 10 v. 2 kg prav linega, snežno-belega, skubljenega K 6-40, K 8—, Pri naročilu 5 kg franco.

Izgotovljene postelje, z dodatno napolnjene, iz nevišjevega ali rumenkastega nankinga, rudečega predornega belega, rudečega dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem 10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najknejšim sivim puhom K 16—, 1 vzglavnik 80 cm dolg, 50 cm širok K 2 80, K 3-40, K 4—, Pošilja po povzetju K 15— dalje franco. 1144 10—10

Zamena dovoljena, blago se vzame franco nazaj in vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kočev za konje

za ceno le glid. 2-20 komad in glid. 4-30 za par 6 parov franco na dom) naravnost na lastnike konj **Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kozuhovina, temnosivi, okoli 150 200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja.** — Različno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na 2214 3

Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce

Dunaj, II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastoj in franco. — Za neugajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar.

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: Kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja, Hlosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Kahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina Fohringerja in dr.

Ne kupite nobene ure

- predno niste štali moj cenik. — Dobite:
- Nikel-Roskopf ure K 3—
  - Srebrne Roskopf-ure .. 6—
  - Z dvojnim mantelnom .. 8—
  - S 3 srebrnimi mantelnj .. 10—
  - Plošne jeklene ure .. 7—
  - Prava „Omega“ .. 17—
  - Srebrne pancir-veržice .. 2—
  - 14karatne zlate ure .. 19—
  - 14karatne zlate veržice .. 20—
  - 14karatni zlati prstani .. 4—
  - Ure na nihalo, 70 cm .. 7—
  - S stolpnim zvoncem .. 10—
  - Z muziko .. 12—
  - Ure-kukavice .. 5—
  - Ure za kuhinjo, 8 dni idoče .. 6—
  - Budilnice z 1 zvoncem .. 2-10
  - Z dvojnimi zvoncem .. 3—
  - S cifernico, ki se svetli .. 3-20
  - Bud s stolp zvon in „S. blagwerk“ .. 6—

3 leta pisane garancije. — Denar nazaj, ako ne dopade

Pošlje po povzetju zaloga ur in blaga iz zlata

Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstr. 27.

sedeljako zaprišeženi strokonvjak in ocenjevalec

Zahtevajte cenik s 5000 podobami zastoj in franco.

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd.

Samostojni konzorciji za hranilnico in predujeme uradnišk. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključni. Naslov konzorcijev se povedo brezpl. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wippingerstrasse 25. 2438 4

Pouk

v krojnem ricanju in izdelovanju vanju oblok daje :: ::

FANI KOMAR

oblastveno konces. učni zavod

2399 Ljubljana 4—4

Pred škofijo št. 21.

Brinjevo olje

kupuje po visoki ceni 2608 3—3

Josip Kordín, Ljubljana.

Pred ško fijo št. 3.

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno potrjen kot najuspešnejše krepično in osveževalno sredstvo 2011 7—7

Jači telo, krepi živce

Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 1.

Izdelovanje vseh priredkov za zdravilstvo, posebno 2193 12-3

kilnih pasov

za moške, ženske in otroke natančno po meri. Pri poštnih naročilih se mora naznaniti, ali je sila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in nje velikost.

Za gg. zdravnike **enika zaloga Mirurg. in medic. instrumentov in aparatov, karcuk-predmetov, elastičnih nogavc itd., izdelovanje moderoco.**

K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno in izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno napravljeno, tek zbujaajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in sopnega saprtja, n. pr. gorečico, napejanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. **Rose balsam na želodec** iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILO!
Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI

c. in kr. dvornega dobavitelja „pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.

Proti vpošiljavi K 1-50 se pošlje mala steklenica in za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici, za K 8—4 velike steklenice, za K 22—14 velikih steklenic poštine prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschäger, J. Mayr. 2175

Zabranite izpadanje las!

Odstranjujte prhljaje!

Grand Prix!

Grand Prix!

St. Louis 1904!

Milan 1906

Dunaj 1904: Zlata državna svetinja.

Ojačite rast las!

Oživiljajte živce!

Dr. Dralle-ja brezova voda za lase

najplemenitejša in najnaravnejša vseh voda za glavo in lase. Pazite pri nakupu izrecno na ime „Dr. Dralle“, ker se ponujajo češče manjvredna ponarejanja na škodo občinstva. Dobiva se v lekarnah, parfumerijah, drogerijah in brivnicah. Glavna zaloga: M. Hoffmann & Co. Tešin v L.

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslezeni ali nahodni, ako težko dihate in se ponoči potite, je potrebno v Vaš korist, da rabite zaupana vredno sredstvo. Kot tako se hvali **Halápi-jev lipov medeni sirup** (Rp.: Syr. tiliac 300 gr) Njegov učinek pri kašlju hripavosti, zaslezenju, težki sap, katarisih, pomanjkanju teka nočnem potevanju itd. se spošno priznava. V r. na steklenici 3 K. velika steklenica 5 K. 3 steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna zaloga za Avstro Ogrsko: **Lekarna pri „apostolu“, Budimpešta, Josefsring 64/46** 2.94 20-1

Dunajska ljudska zaloga.

Trije udarci sezone!

Izvolite se pri naročbi sklicevati na ta iniserat!

Jopica iz pliša podložena s svilnim klotom, krasno obrobljenim ovratnikom, vatirana, reklamna cena . . . . . 7.50.

Izredno fino k.ilo iz sukna, krasna izvršitev, pariški kroj črne, tegethof-modre, sive, rujave barve . . . 6.90.

Izvirno angleško štrpac-kriilo ali ajour-našivi, brez napake vkrojena, reklamna cena . . . 2.75.

Čisto svilena bluza z bogatimi ajour-našivi v vseh barvah, senzacijska cena . . . . . 2.90.

Ob dohodu p. n. naročnikov na Dunaj se priporoča obisk našega podjetja

Ustanovljeno v letu 1893. 2666 4-1

le Dunaj VIII., Alserstrasse 63.

Posilja se po poštne povzetju! Neprijetno se zameti! Pristno-ruski kožuhovni koljter 2.50 dolg s 6 skunks-ovimi repi, senzacijska cena. . . 3.90.

Najnovejša budilnica (Wecker)

s oljnim zvenenjem z bitjem K 6 -

Prva kvaliteta z mas. snim kolešcem - bje ure in pol ure, zbudi s glasnim stolpovim zvenenjem, kipo prilano okroglo leseno okvirje, bela cifernica iz stekla 6 cm v premeru, samo K 6. Ista s cifernico, svetl. ponoči, K 7. - - - - - leta pisemne garancije. Kar ne douade, se dobi denar nazaj. Pošlje po povzetju

Max Böhm, ei. Dunaj
IV Margaretenstrasse 27,
Zahtevajte moj cenik s 5000 podobami zastoj in franko.

Šivalni stroj
lep in trpežen, že od 38 kron naprej. Ceniki zast. **L. REBOLJ** zaloga šiv. strojev in koles, Kranj.

Čudež se je zgodil nedavno v Budapešti, ki je edini te vrste Ta čudež je učinil, da **deželna zaloga suknenega blaga v Budapešti VII. i. Rottenbillerg.** 4ja razposilja za **K 10 kupon 3 metrov** finega jesenskega blaga ali kamgarna v črni temno-višnjevi, sivi in rujavi barvi za popolno obleko za gospode (sukna, hlače in telovnik). 1973 15-14

Posestvo naprodaj

ležeče ob državni cesti Celovec-Beljak, z dobrimi njivami travnikom in sadnim vrtnom, 20 minut od kolodvora. Zelo pripravno za kakega rokodelca. Več pove **Jožef Fleis, Nova vas št. 20 P. Podravlje pri Bejaku, Koroško.** 2616

Krepkega dečka

poštenih starišev, ki je dopolnil 14. leto in ima veselje do pekovske obrti, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji v pouk: pekarija **Lovra Sušnik v Škofji Loki.** 2583 4-3

Izurjen zastopnik za gradbene in mešalne stroje

prve vrste se išče. Ponudbe pod „št. 3613“ na **Haasenstein & Vogler, A. G. Dunaj I.** 2700

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

prilporoča svojo veliko zalogo
na raznovrstne žih klobukov, ci-
lindrov in čepic, kakor tudi naj-
trpežnejših ter najfinejših čevljev.

Poslavno stvarvano. Vsako ponarejanje kazni
Edino pristen ja 85 4

Thierry-jev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1
velika specialna steklenica s patent. zamakom
K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ra-
nitvam, abscesom in oteklinaim vseh vrst. Cena:
z lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali
denar naprej. — Obe domači sredstvi sta po-
vsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se
nastavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri
Rogaški Slatini.
Brošura s tisoči originalnih pism gratis in
franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Zastonj 2554

zahtevajte moj ilustrovani cenik
o urah, zlatini, srebrnini itd.

Dr. Heger, urar, juvelir in graver.
Oslek 1. Kapucinska ul. 4 (Slavon.)

„Kunard Line“
Trst-New York

na najprejpravnejše,
najcenejše in naj-
boljše pot iz Ljub-
ljane v severno
Ameriko, ker šel
ni dolgotrajne
morne vožnje po
raznih telesnicah, sobnega potroševanja, ne prenoševanja in sploh
nobenih potratnih stroškov med potje. Parniki so prostorni, sračni
in snadni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojas-
nila daje in karte prodaja glavni zastopnik. 2004 79

Blížnji odhod iz Trsta: „Lusitania“ iz Liverpoola 30. novembra.
„Panonija“ 3. decembra. Caronia 14. decembra. Carpathia 17. de-
cembra.

Andrej Odasek, Ljubljana, Slomškove ulice 25,
poleg cerkve Srca Jezusovega.

• Za 5 vinarjev •

• d more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer
ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vpo-
siatev vzorcev pri veliki trgovini
bratje Lechner v Gradcu, železna
biša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmodernejše blago za damske oble-
ke črno in barvano perilno blago, po-
steljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno za perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
biš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo rečna trgovina pred
očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev.
2026 12—

Uro z verižico

za le gl. 4-60

dobi vsak kras-
no srebrno remont. Gloria
žepno uro sistem Roskopf-
patent 36 ur natančno idočo
za kar se jamči 3 leta. Vrh-
tega pozlačeno primerno
oklop. verižico za le gl. 1-60
3 kom. z verižicami vred
gl. 4-50. Pošilja po po-
vzetju tovarn. zaloga švi-
carskih ur 2531 5-4
S. Urbach, Krakov št. 95.

V južnonemški predlinci
lep, dobro katoliški kraj,
dobi 2769 2-1

nekaj rodbin

delo. Dobra plača, cena,
zdrava stanovanja na razpo-
lago. Dobre šole v kraju
Sejlni stroiki se dajo pred-
ujemoma in vrnejo po do-
govoru. Prijave z navedbo
za delo zmožnih oseb pod
„S. L. 1273“ na Rudolfa
Mosse, Augsburg, Bavarsko

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se pripravata prečistiti dobovščini in p. n.
slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov
z umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo,
stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. —
Ima tudi v zalogi različno porcelansko in
stekleno posodo za namizje gostilin in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cen-
nah. — Mariji, ceniki in proračuni na za-
hitevo zastonj, mnoga spričevala za dovršena
dela so cenjenim odjemalcem v ogled na
razpolago. 1907 53-17

Voda in mleko

najboljše krepčilo za želodec in
živce; res pijača 2629 3-3

zlate dôle.

Lepo posestvo

Je naprodaj v jako dobrem stanu v vasi Kalce
št. 12, župnija sv. Gora, občina št. Lambert pri
Litiji. Natančne podatke pojasni Lovreno Bro-
ger, posestnik, Kalce št. 12. 2648 3-1

Sprejem učenca

264: 2-2
od 11-18 let starega. Jos. Josih, mesar, Medveda.

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in
belino rok v 3 dneh. — Lonček 1 K 20 v.

„International“ odstranj. mahu

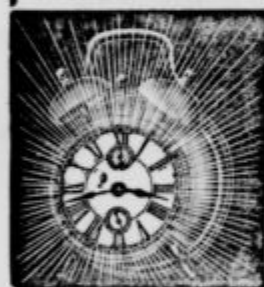
naglo in gotovo odstrani nepotrebne kocine
v obrazu in po rokah. — Steklenica 6 K.
Razpošilja po povzetju lekarna pri
Mariji Pomagaj, Budapest, Liszt Fe-
rencz-tér 20. 2307 18-1

Käthe-jeva voda za lase

ali „Pomada“, edno in najgo-
tovejše sredstvo za močno in
naglo rast las in brade. V krat-
kem času presenetljiv uspeh. Cena
steklenice ali lončka K 2.—,
K 3.—, steklenica za polzku
K 1-40. Pošilja po povzetju gospa
Käthe Menzel, Dunaj, XVIII,
Schulgasse 3, 1 St. g. 2342 10-8

Ure-budilnice s cifernico, ki sveti

Z 1 zvoncem nav K 2,40
Z 2 zvoncema „ 3—
S cifern. ki sveti „ 5,20
Marka J. Prima „ 4—
Že zenska budiln. „ 5—
Budilnica s stoip-
zvon (Schlagw.) „ 6.—
Budilnica z muziko „ 10—
1 leta pism garancije. Den-
nar nazaj, ako ne dopade.
Pošije po povzetju.

MAX BÖHNEL

Dunaj IV., Margaretenst 27
zahtevajte moj cenik z nad
600 podobami zastonj in
21-1 franko 0-1

Potniki v Ameriko
Nateri želijo dobro, po ceni in
za mestlivo potovati naj se obrnejo
na
Simonu Hmetelxa
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Štejkovrstna Pojasnila dojo se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanes-
ljivi zastopniki.